

Naam: _____

Klas: _____

Minkema lessen

HAVO + VWO

Colofon

Inhoud: Minkema College
Design: Carola van Bemmelen
Illustraties: Signed by Marije

©2019, herziene druk, Minkema College
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze zonder toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1. Een nieuw schooljaar	4	13. Memoriseren deel 3	44
2. Een verdere kennismaking	6	14. Mindmap!	46
3. Brugklaskamp	9	15. Woordjes en rijtjes leren	48
4. Evaluatie brugklaskamp	10	16. Zo doen wij dat hier	51
5. Praktische zaken	14	17. Repetitieweek	54
6. OLO	17	18. Kom uit je hoek!	55
7. Schematische samenvatting	22	19. Concentratie	56
8. Huiswerk maken	25	20. Mag ik zelf kiezen?	60
9. Het leren voor een toets	29	21. Pesten via social media	65
10. Het omgaan met resultaten	33	22. Samenwerken	68
11. Memoriseren deel 1	36	Bijlage:	
12. Memoriseren deel 2	41	vragenlijst voor mentorgesprek	

Start van een nieuw schooljaar

1.1 Onze mentor

Zijn/haar naam is: _____

Hij/zij geeft het vak: _____

Zijn/haar hobby is: _____

Zijn/haar mentorwerk is: _____

1.2 Ezelsbruggetje

1.3 Je plaats in de klas

De mentor vertelt het een en ander over vaste zitplaatsen. Je snapt zelf wel het nut ervan.

1.4 Het lesrooster

Je mentor laat het lesrooster zien. Het lesrooster is een lessenplan voor een hele week. Het lijkt vol te staan met geheime codes, maar dat is niet zo. Er worden wel veel afkortingen gebruikt. Maar die heb je snel geleerd, omdat je deze dagelijks gebruikt. Laten we eerst die afkortingen gaan omschrijven.

De lijst van afkortingen staat op de bladzijde hiernaast. Vul samen de twee kolommen in.

Zo, dan is het nu tijd om te kijken hoe het lessenplan voor jou eruitziet. Probeer te ontdekken:

- Wanneer je les hebt en wanneer je vrij bent.
- Van welke docenten je les krijgt. En welk vak zij geven.
- In welke lokalen je verwacht wordt.

1.5 De eerste lesdag

Ik moet om _____ op school zijn. De eerste les wordt besteed aan _____ in lokaal _____.

De docent is _____.

Ik ben die dag dan om _____ uur uit.

1.6 Roosterwijzigingen

Het is mogelijk, dat er voor de eerste lesdag al roosterwijzigingen zijn. Tijdens de rondgang zal je erop gewezen worden waar je die wijzigingen kunt zien.

Als de mentor nu al weet dat er roosterwijzigingen zijn, dan laat hij deze nu zien. Roosterwijzigingen kun je ook met de Magisterapp zien.

Roosterwijzigingen donderdag 9 september							
klas	uur	vak	doc	lok	(vak)	(doc)	opmerkingen
1ba	3	gs	bos	M246	sk	hnn	
1ba	4	wi	jag	M333	en	kuy	KUY vrijdag weer op school
1ba	6	ak	hnn	M218	gs	bos	

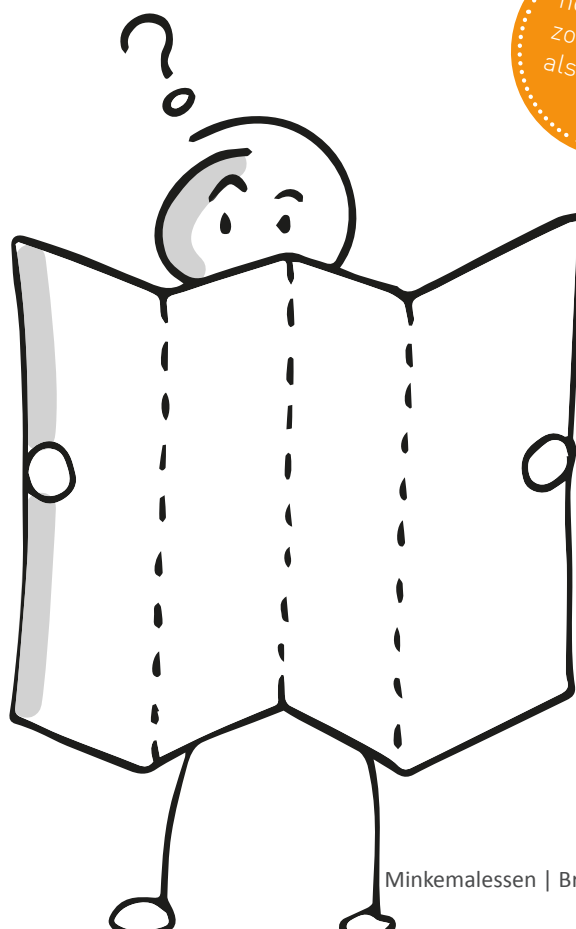
VAKKEN	NAAMCODE VAN DOCENT	NAAM VAN DE DOCENT
NE		
FA		
EN		
GS		
AK		
WI		
BI		
MU		
TE		
WT		
LO		
ML		

1.7 Losse mededelingen van de mentor

1.8 De rondgang door de school.

Als je samen onder leiding van de mentor nog een keer een rondgang door de school maakt, let dan goed op het volgende:

- Waar kun je de roosterwijzigingen en andere belangrijke berichten vinden?
- Hoe kan je consumpties in de pauze kopen?

het is niet
zo'n doolhof
als je denkt!

Een verdere kennismaking

2.1 Wie is er niet?

2.2 App-groep

Het is nuttig als er een klassen app-groep wordt gemaakt waar iedereen uit je klas onderdeel van is. Deze groep wordt gebruikt voor serieuze dingen, zoals bij onverwachte lesuitval of een mededeling van een docent.

De roosterkamer neemt contact op met één van jullie en deze leerling kan de mededeling doorgeven via de app-groep.

De mededeling wordt gestart door: _____

of door: _____

2.3 Twaalf schoolregels (zie schoolgids op de website)

Zoals op iedere school, zijn er natuurlijk bij ons nogal wat 'leefregels'. Je hoeft die niet uit je hoofd te leren; ze zijn namelijk zó logisch, dat je ze bijna zelf kunt bedenken. Wedden?

Hieronder staat een aantal regels waarin een belangrijk stukje ontbreekt. Die ontbrekende stukjes staan schuingedrukt een stukje verder op deze bladzijden. Als je goed leest en logisch nadenkt, kun je de regels op de juiste manier aanvullen. Let op: schrijf de hele regel over!

ZIEK – VERLOF – TE LAAT

- A** van je ouders/verzorgers inleveren bij de afdelingsassistent.
- B** 'te-laat-briefje' bij de afdelingsassistent halen.
- C** vóór 9 uur van diezelfde dag door je ouders/verzorgers naar school worden gebeld. Deze ziekmelding dient te worden herhaald op elke dag dat je langer thuisblijft.
- D** moet je nablijven.
- E** afmelden bij de afdelingsassistent.

1. Als je niet naar school komt, bijvoorbeeld omdat je ziek bent, moet er _____
2. Als je van school ziek naar huis gaat, moet je je _____
3. Als je verlof wilt, bijvoorbeeld voor een bruiloft, moet je van tevoren een briefje _____
4. Als je te laat komt, moet je, voordat je de les ingaat, een _____
5. Als je regelmatig te laat komt _____

LOKALEN EN AULA

Zoek weer hieronder naar de goede antwoorden:

- F** in de gangen, of in de fietsenstalling zijn.
- G** blijf je op het schoolterrein.
- H** gaat de klassenvertegenwoordiger naar de roosterkamer voor verdere informatie.
- I** in de lokalen niet toegestaan.
- J** af als je het lokaal binnengaat.
- K** mag je niet in de gangen lopen.
- L** berg je in je kluisje op.

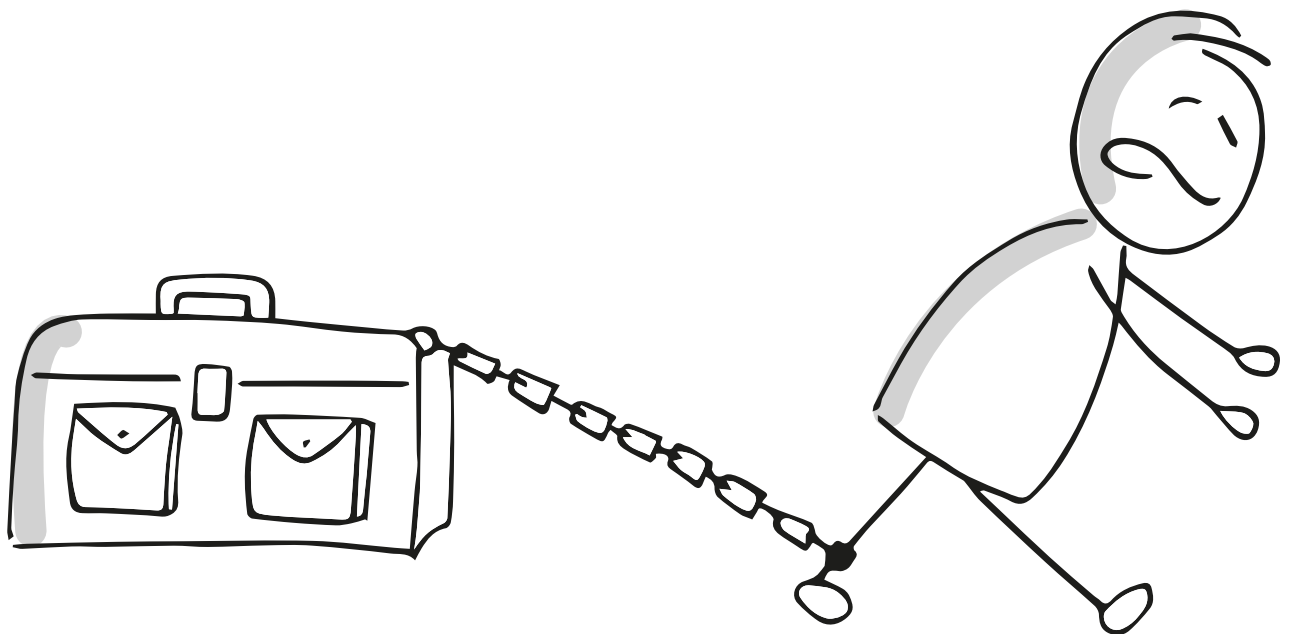
6. Tijdens de pauzes, mag je absoluut niet _____
7. Je jas en andere waardevolle spullen _____
8. Eten, drinken en kauwgum zijn _____
9. Je pet zet je _____
10. Als je in het goede lokaal bent, maar er is geen docent, dan blijf je in het lokaal.
Na vijf minuten _____
11. Voor je eerste lesuur en tijdens pauzes en tussenuren _____
12. Als je tijdens een pauze of tussenuur naar buiten wilt _____

2.4 Aanbevelingen voor het dragen van een rugtas

- Stop je zwaarste boeken altijd achteraan, het dichtst bij je lichaam.
- Zorg dat de riem breed genoeg is, zodat hij niet in je schouder(s) snijdt.
- Koop een tas met voldoende vakken, zodat je kleine spullen gemakkelijk kan opbergen en terugvinden.
- Maak de boekentas elke dag helemaal leeg en vul die opnieuw voor de volgende dag. Zo blijven er geen boeken van de vorige dag in achter. Je wilt immers niet teveel meesjouwen!
- Koop schriften met losse bladen, zodat je niet elke dag een volledig schrift moet meenemen, maar enkel de bladen die belangrijk zijn voor de komende lessen.
- Zet een tas op de grond als je lange tijd stilstaat.
- Buig door je knieën als je je tas van de grond oppakt.
- Ga je met de fiets naar school, zet je boekentas dan op je bagagedrager. Onderzoek heeft uitgewezen dat het risico op ongevallen verhoogt als je een tas op je rug draagt, omdat het gewicht ervan je sneller uit balans kan brengen.

Tot slot een praktische tip: Maak verstandig gebruik van het kluisje.

Wissel iedere pauze de boeken, zodat je niet alles in één keer met je mee sjouwt.

GESCHIEDENIS VAN DE SCHOOLTAS

do 21 mrt 2013, 10:36

We hebben er allemaal een gehad; een boekentas. In de tentoonstelling 'De geschiedenis van de schooltas' in het Tassenmuseum Hendrikje passeren alle soorten boekentassen de revue.

Vanaf 1900 wordt er al huiswerk opgegeven. Voor die tijd, in de 17e eeuw, hing een houten doos voor boeken, een lei en een griffel voor elk kind aan de muur van het klaslokaal. Later, toen kinderen meer vakken kregen en boeken mee naar huis moesten nemen, werd de schooltas gebruikt. Eerst waren de tassen van leer, in 1945 kwam de pukkel in gebruik; een canvas schoudertas oorspronkelijk gedragen door de Amerikaanse bevrijders. Vandaag de dag zie je bij jongens de rugzak en bij meisjes imitatiedesignertassen gekopieerd naar ontwerpen van Louis Vuitton en Hermès.

Woog in 2005 de boekentas nog zo'n zeven kilo, door het gebruik van laptops neemt het gewicht steeds verder af en is de schooltas in de toekomst misschien niet meer nodig.

Adres: Herengracht 573, Amsterdam. Info: www.tassenmuseum.nl

Brugklaskamp

3.1 Wat gebeurt er op maandag?

Op maandag vindt een aantal activiteiten plaats binnen en rond het schoolgebouw aan de Minkemalaan. Buiten (bij slecht weer in de gymzalen) wordt meegedaan aan een aantal spellen. Ook zal er een picknick plaatsvinden. In het gebouw vinden activiteiten plaats zoals tekenen, bewerken van een T-shirt en voorbereiden van de bonte avond op het brugklaskamp in Leusden.

3.2 Wat neem je mee op maandag?

Voor de activiteiten op maandag moet je een aantal zaken bij je hebben:

a Logo maken op een wit T-shirt

Meenemen:

- Wit T-shirt (niet aantrekken)

- oude krant

- dikke stiften

b Buitenspelen

Meenemen:

- sportkleding

- wit T-shirt met logo

c Groepen maken voor het sportprogramma

d Andere zaken die meegenomen moeten worden:

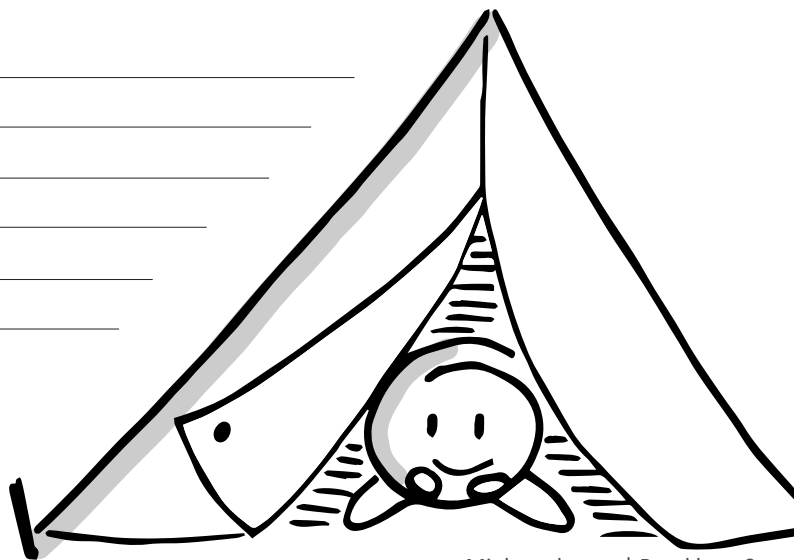
MEENEMEN
VOOR DE PICKNICK:

3.3 Onderdelen van het kamp

- Touwtrekploegen vormen
- Dieet & medicijnen
- Tentindeling zie je bij aankomst op het kamp

- Wat meenemen?
- zakgeld
- liedjesboekje
- zwemspullen (apart tasje)
- bonte avond

Aantekeningen brugklaskamp

ONDERDEEL

CIPHER

A simple line drawing of a person from the waist up, wearing a headset with a microphone. The person has a large, round head, a wide smile showing teeth, and two small eyes. They are wearing a long-sleeved shirt. Their arms are extended outwards to the sides, and their legs are simple lines ending in small circles for feet. The drawing is minimalist, using only black outlines on a white background.

4.3 Interview

Hoe denken de leraren en leraressen over de beste manier van leren? Laten we dat gaan onderzoeken! De mentor verdeelt de klas in groepjes van twee of drie leerlingen. Ieder groepje krijgt de naam van een docent, die door hen geïnterviewd gaat worden. Je stelt de docent de volgende vraag: Wat is volgens u de beste manier om te leren voor uw vak?

Hieronder kun je de verdeling opschrijven en evt. aantekeningen maken.

NEDERLANDS

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

ENGELS

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

FRANS

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

GESCHIEDENIS

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

AARDRIJKSKUNDE

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

WISKUNDE

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

BIOLOGIE

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

WETENSCHAP & TECHNIEK

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

MUZIEK

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

LIJCHAMELIJKE OPVOEDING

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

TEKENEN

INTERVIEWERS: _____

AANT: _____

Praktische zaken

5.1 Afkortingen

Om zo handig en zo kort mogelijk huiswerk te noteren en aantekeningen te maken, spreken we een paar afkortingen af die iedereen gaat gebruiken.

WAT MOET JE DOEN?

m _____
 lui _____
 lz _____
 lr _____
 oef _____
 sch _____
 aant _____
 opdr _____
 opg _____
 blz. _____
 nak _____
 bst _____

WAAR STAAT HET?

wb _____
 lb _____
 wl _____
 H _____
 § _____
 tb _____
 th _____
 bs _____

WAAR IS HET VOOR?

so _____
 pw _____
 dt _____
 rep _____

OVERIGE

t/m _____
 vb _____

The screenshot shows a digital timetable for the month of May 2019. The selected date is Wednesday, May 15th. A lesson plan for 'Uur 1: wt - bem - 1ga - M036' is highlighted. The lesson details are as follows:

- Lesson:** Uur 1: wt - bem - 1ga - M036
- Date/Time:** Woensdag, 15. mei - 08:20 - 09:10
- Location:** M036
- Description:** paragraaf 3 van thema 1 maken uit het werkboek maken (bladzijde 3 tot en met bladzijde 6)
- Category:** Schoolrooster
- Teacher:** Gemaakt door: Carola van Bemmelen

Noteer het bovenstaande huiswerk voor het vak wetenschap & techniek zo kort mogelijk:

5.2 Regels in de klas

Jullie gaan in groepjes zelf regels bedenken die voor onze klas gelden. Je moet natuurlijk alleen regels bedenken waar onze klas zich aan wil houden. Willen de regels goed werken, dan moeten deze heel duidelijk zijn. Er mag geen 'speld tussen te krijgen' zijn. Het moeten regels zijn, waardoor leerlingen en docenten zich in onze klas op hun gemak kunnen voelen. Regels die ervoor zorgen dat de sfeer prettig is.

Bijvoorbeeld over het omgaan met elkaar: wat doe je als een klasgenoot ziek is? Hoe ga je met leraren om? Hoe moeten leraren met de klas omgaan? Wat doet de klas bij ruzies?

Hoe ga je te werk?

- Maak groepjes van drie of vier leerlingen.
- Ieder groepslid bedenkt een regel.
- Bespreek de regels, die binnen jullie groep zijn genoemd.
- Kies daarna een eerste en een tweede regel die iedereen belangrijk vindt. Denk ook na over wat jullie met deze regel willen bereiken.

Mijn eigen regel: _____

Eerste regel van ons groepje: _____

Tweede regel van ons groepje: _____

Doel van deze regels: _____

KLASSENREGELS

Nu gaan we de regels die jullie in groepjes hebben bedacht, klassikaal met je mentor bespreken. Zo maken we een top 3.

Onze eerste regel is: _____

daarmee willen we bereiken, _____

Onze tweede regel is: _____

daarmee willen we bereiken, _____

Onze derde regel is: _____

daarmee willen we bereiken, _____

5.3 Het kiezen van een klassenvertegenwoordiger

TAKEN KLASSENVERTEGENWOORDIGER

Hij/zij neemt contact op met de afdelingsassistent over:

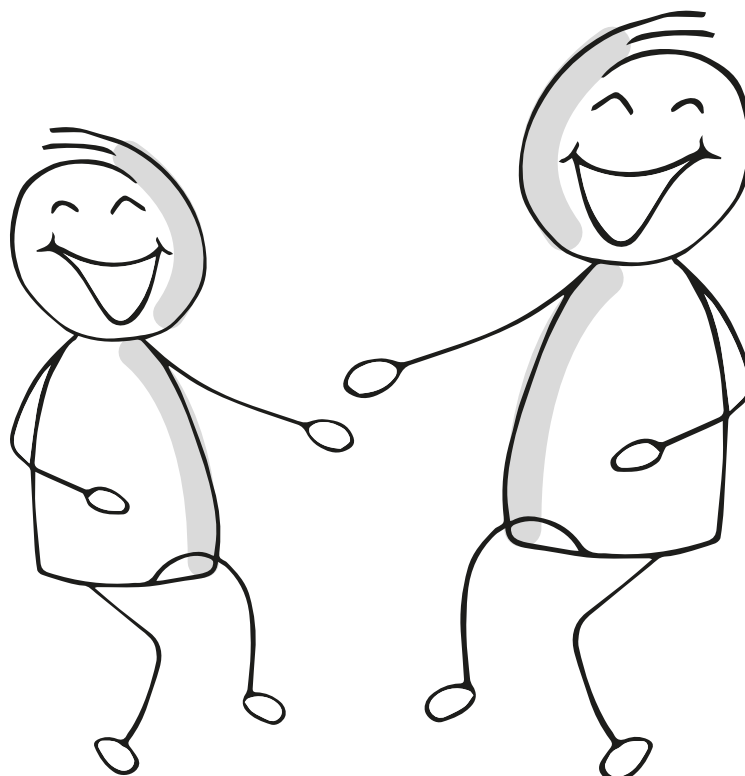
- lokalen
 - roosterzaken
 - docenten die niet op tijd in het lokaal aanwezig zijn (de rest van de klas blijft in het lokaal of voor het lokaal wachten tot er een beslissing genomen is).
- Hij/zij neemt contact op met de mentor t.a.v. problemen met docenten, sfeer in de klas, conflicten tussen leerlingen, teveel rep's/so's, verdeling over de week etc.
- Hij/zij is de vertegenwoordiger van de klas bij bijeenkomsten van de leerlingenparticipatie.
- Hij/zij is de spreekbuis van de klas in contacten met docenten.
- Hij/zij is aanspreekpunt voor medeleerlingen.

5.4 Probeer je lach in te houden in een moeilijke situatie

5.5 Even iets anders: de Minkemapas

Wat de Minkemapas betreft zijn de volgende zaken te melden:

- Iedere leerling op het College krijgt een pas (ieder jaar een nieuwe).
- Op de pas staan pasfoto, leerlingnummer, klas en jaar van uitgifte, barcode.
- De pas dient voor legitimatie, zeker bij feesten, uitleen van materialen uit de mediatheek.
- Voor het kopiëren heb je een tag gekregen van school. Hierop staat een tegoed dat je kunt opwaarderen.
- Bij de automaten, de cateraar en de receptie kun je alleen met geld betalen.
- Om de pas te kunnen maken hebben wij een pasfoto nodig. Die is al in de eerste schoolweek gemaakt. De fotograaf maakt dan een portretfoto én een klassenfoto. Deze foto's worden, zodra ze af zijn, op school verspreid. Wil je ze houden, dan kan je ze betalen. Wil je ze niet houden, dan moet je de foto's retourneren via een aangeleverde envelop.
- Als alles goed loopt, krijg je de pas van de afdelingsassistent binnen twee weken na het maken van de foto.
- Wanneer je onverhoopt niet aanwezig bent, kun je op een reservemiddag alsnog een foto laten maken.
- Bij verlies of in onbruik raken (vernietiging) van het pasje moet je een nieuwe pas aanvragen. Dit brengt kosten met zich mee.

OLO

6.1 Inleiding

De afkorting OLO betekent: Oriënteren
Lezen
Overhoren

OLO is bedoeld om te leren hoe je op een vrij snelle en eenvoudige manier kunt voorbereiden op het aanpakken van een tekst. Zo'n tekst kan over alles gaan. Dat maakt niet zoveel uit. Zo'n tekst kan natuurlijk ook bedoeld zijn als stof voor een toets. Daarom is het belangrijk dat je leert hoe je een tekst het beste kunt aanpakken als voorbereiding op een toets.

Zoals je hierboven hebt gezien, bestaat OLO uit drie stappen: Oriënteren, Lezen en Overhoren. Bij het vak Nederlands worden deze stappen ook behandeld.

6.2 Oriënteren

Voor je een tekst begint te lezen, kun je een tekst bekijken zonder hem helemaal te lezen. Je kunt je oriënteren op een tekst. Je kijkt bijvoorbeeld naar de titel, de plaatjes, opvallende woorden, tussenkopjes, grote letters, woorden in de kantlijn, kleur, lijstjes met begrippen enzovoorts. Op deze manier kun je er al zonder echt de hele tekst te lezen achterkomen waar de tekst over gaat, wat het onderwerp van de tekst is. Dat is handig! Als je het onderwerp van een tekst moet omschrijven, dan doe je dat in de vorm van een korte kreet. Het onderwerp van een tekst kun je meestal in één woord of in een paar woorden zeggen.

Op deze manier bespaar je veel tijd: je weet waar de tekst over gaat zonder hem helemaal gelezen te hebben.

HEIDENEN EN CHRISTENEN

De volken die het Romeinse Rijk binnenvielen, vestigden zich in gebieden waar ook christenen woonden. De christenen werden geleid door een bisschop. Bisschoppen werden gezien als de opvolgers van de apostelen, de twaalf volgelingen van Jezus. De belangrijkste bisschop was de bisschop van Rome. Hij was de paus die leiding gaf aan de bisschoppen en alle christenen in de wereld.

Een bisschop bestuurde zijn bisdom vanuit een stad. Meestal viel het gebied van een bisdom samen met dat van een Romeinse civitate. Toen het Romeinse bestuur na de invallen uit de civitaties verdween, werden de bisschoppen daar de belangrijkste leiders.

De volken die het Romeinse Rijk binnenvielen, brachten hun eigen godsdienst mee. De christenen vonden deze nieuwkomers heidenen, die niet in de ware God geloofden. Zij probeerden de heidenen te bekeren.

De Frankische koning Clovis zag voordelen in het samenwerken met de christenen. In zijn koninkrijk leefden mensen met verschillende gewoonten en godsdiensten. Het zou de eenheid van zijn rijk versterken als iedereen christen werd. Kerstmis 496 liet Clovis zich samen met drieduizend Franken dopen. Clovis en zijn opvolgers gaven veel land en voorrechten aan de kerk, en hielpen de geestelijken het christelijke geloof te verspreiden.

6.3 Opdracht

Beantwoord de volgende vragen over de tekst op de vorige pagina.

Op welke manier helpt deze tekst je bij het oriënteren?

Wat is het onderwerp van deze tekst?

6.4 Lezen

Als je je goed hebt georiënteerd op de tekst en je dus het onderwerp van de tekst hebt gevonden, ga je de hele tekst globaal lezen. Als je een moeilijk woord tegenkomt, lees dan door. Ga het niet meteen in het woordenboek opzoeken want dan ben je meestal al weer vergeten wat je aan het lezen was. Bijna altijd worden lastige woorden vanzelf duidelijk als je de hele tekst leest. Soms is het ook al genoeg te weten wat een woord ongeveer betekent. Probeer dus altijd eerst zelf de betekenis te bedenken. Gebruik pas als je echt geen idee hebt het woordenboek.

6.5 Betekenis woorden

Je docent leest nu een paar stukjes tekst voor waarin je moet proberen de betekenis van het woord uit het verband van de zinnen af te leiden. De woorden waar het om gaat, staan hieronder. Schrijf hun betekenis erachter.

Panopticum: _____

Mastodont: _____

6.6 Hoofdgedachte

Als je de tekst goed gelezen hebt en je begrijpt alle woorden dan ga je proberen van elke alinea het onderwerp en de hoofdgedachte te vinden. De hoofdgedachte van een tekst of van een alinea is het onderwerp en het belangrijkste wat daarover wordt gezegd. Hierbij gebruik je altijd een goede zin, geen kreet! Soms is die zin letterlijk in de tekst te vinden, soms in de eerste alinea of in de laatste alinea, maar vaak staat de hoofdgedachte niet letterlijk in de tekst. Dan moet je zelf een zin formuleren die samenvat: wat wordt in de tekst over het onderwerp gezegd?

Op de volgende bladzijde zie je een tekst uit het aardrijkskundeboek.
Lees de tekst en beantwoord de vragen.

VERANDERINGEN IN EEN BEVOLKINGSAANTAL

De bevolking van een gebied verandert door twee factoren.

1. Natuurlijke veranderingen zijn de veranderingen door geboorte en sterfte. Als er in een jaar meer mensen geboren worden dan er sterven, is er een geboorteoverschot. Is het omgekeerde het geval, dan spreek je van een sterfteoverschot. Geboorte en sterfte vormen samen de natuurlijke bevolkingsgroei.

2. Het bevolkingsaantal verandert ook doordat mensen uit een gebied vertrekken, of doordat ze zich in een gebied vestigen. Migratie is het verhuizen van het ene woongebied naar het andere woongebied. Een ander woongebied kan een gemeente zijn maar ook een provincie of een land of zelfs een werelddeel. Als je binnen je woonplaats verhuist, ben je geen migrant.

Een gebied heeft een vestigingsoverschot als zich meer mensen vestigen dan dat er uit een gebied vertrekken. Omgekeerd kan een gebied ook een vertrekoverschot hebben. Vestiging en vertrek vormen bij elkaar opgeteld het migratiesaldo.

Op welke manier helpt deze tekst je bij het oriënteren?

Wat is het onderwerp van deze tekst?

Onderwerp en hoofdgedachte per alinea.

6.7 Hoofdzaken

Wat belangrijk is in een tekst noem je de hoofdzaken, wat niet zo belangrijk is noem je de bijzaken. Hoe vind je de hoofdzaken in een tekst? Daarbij kan de alinea-indeling je helpen. In elke nieuwe alinea staat een ander aspect van het onderwerp. Het belangrijkste wat er over zo'n aspect wordt verteld, staat meestal in de eerste of laatste zin van de alinea. Wat zijn hulpmiddelen om de hoofdzaken uit de tekst te halen?

6.8 Overhoren

'Hoe ik een repetitie wiskunde of Engels moet voorbereiden, weet ik wel. Maar bij vakken als geschiedenis is dat veel moeilijker, omdat er zoveel tekst in het boek staat. De leraar gaf ons pas een heel goede tip. Hij zei: 'Maak voor je zelf overhoorvragen.' Ik wist eigenlijk niet wat hij daarmee bedoelde. Jij?'

Wat zijn overhoorvragen?

Wat moet ik doen voordat ik overhoorvragen ga maken?

Eerst...

Daarna...

En tot slot...

Lees de tekst en beantwoord de vragen op de volgende bladzijde.

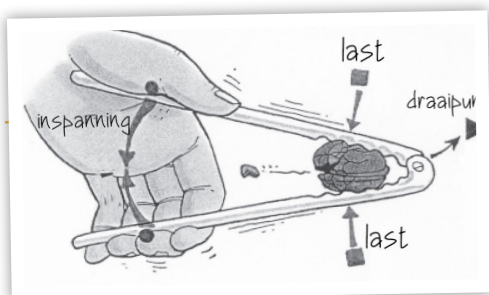
WAT IS EEN HEFBOOM?

In de figuur hieronder zie je een notenkraker. Dat is een handig stuk gereedschap om een noot te kraken. Met je hand alleen lukt dat meestal niet.

Een notenkraker werkt als een hefboom. Maar wat is een hefboom en hoe werkt een hefboom? Een hefboom heeft drie kenmerken.

1. Draaipunt

In elke hefboom zit een 'draaipunt'. Dat is het punt waar de hefboom om draait. Het draaipunt bij de notenkraker is het scharnier. Je geeft het aan met een driehoekje. Een hefboom heeft altijd een draaipunt.

2. Last

Je gebruikt een hefboom om ergens kracht op te zetten, ook al is de kracht nog zo klein. Bijvoorbeeld bij een pincet. Om de noot te kraken moet er kracht op inwerken.

De kracht die de hefboom uitoefent, noem je de 'last'. De plaats waar de hefboom het voorwerp raakt, geef je aan met een vierkantje. Bij de notenkraker heb je dus twee hefboomen. Een hefboom zet ergens kracht op. Die kracht noem je de last.

3. Inspanning

Om de hefboomen van de notenkraker te laten werken moet je er kracht op zetten. Je moet de handvatten samenknippen. De kracht die je dan levert, noem je de 'inspanning'. De plaats van de inspanning op de hefboom geef je aan met een cirkeltje. Je gebruikt kracht om een hefboom te laten werken. Die kracht noem je de inspanning.

Waar gaat de tekst over?

Moeilijke woorden zijn?

Onderwerp per alinea.

Hoofdgedachte per alinea?

Drie overhoorvragen zijn:

1	
2	
3	

Schematische samenvatting

7.1 Schematische samenvatting

De teksten die je leert voor een toets, lees je extra goed. Dat heet studerend of intensief lezen. Voor veel vakken is het handig om als voorbereiding van een toets een schematische samenvatting te maken van de leerstof. Een schematische samenvatting is een samenvatting waarbij je niet alles helemaal uitschrijft maar je de verbanden tussen de onderdelen aangeeft met bepaalde afgesproken of zelf verzonden codes (afkortingen).

Noem twee redenen waarom het maken van zo'n samenvatting een heel goede manier is om je op een toets voor te bereiden.

- 1 _____
- 2 _____

7.2 Stappenplan

We gaan nu kijken hoe je het handigst te werk kunt gaan als je een schematische samenvatting wilt maken. Daarna oefenen we dit stappenplan met een voorbeeldtekstje. Bij een stappenplan is het heel belangrijk om al de stappen in de juiste volgorde uit te voeren. Het is net traplopen: je kunt het beste tree voor tree lopen, anders kom je nooit boven (of beneden). Een andere volgorde van het nemen van de traptreden zorgt vaak voor valpartijen.

STAP 1

Oriënteer je op de tekst: kijk hoe lang de tekst is, uit hoeveel alinea's hij bestaat, wat de titel is, of er tussenkopjes zijn enz.

STAP 2

Lees de tekst globaal door. Let op dat je alle woorden van de tekst begrijpt. Probeer erachter te komen hoe de tekst in elkaar zit: begin (inleiding), middenstuk en slot.

Als het gaat om een tekst die al in de les behandeld is, pak je natuurlijk je begrippenlijst en aantekeningen erbij. Je weet nu wat het onderwerp is.

STAP 3

Dit is de moeilijkste (maar ook de belangrijkste) stap! Schrijf in een paar zinnen op waar de tekst volgens jou over gaat. Heel vaak word je geholpen door de titel. Haal dus de hoofdzaken uit de tekst.

STAP 4

Maak nu een schematische samenvatting per alinea: zet de hoofdzaken achter elkaar en schrijf dit zo kort mogelijk op. Geef de verbanden binnen de alinea zo duidelijk mogelijk in een schema weer. Je kunt hiervoor vaste 'codes' gebruiken, dit scheelt je veel (schrijf)tijd. Deze vind je op de volgende bladzijde.

'CODES' SCHEMATISCHE SAMENVATTING

- A → = hieruit volgt
B ← = oorzaak (dat volgt uit)
C } = allerlei zaken (links) vormen een geheel (rechts)
of: verband aangeven tussen een aantal zaken
D : = nadere verklaring van een woord of begrip (kan ook in een zin)
E * of - of . = opsommingstekens

Voorbeelden:

- A Slechte oogsten gedurende twee jaar → hongersnood in het land
B Stakingen ← slechte werkomstandigheden
C Haast
Slecht rijgedrag } agressie in het verkeer
Gebruik van alcohol }
D+E Romeinse leger was sterk door:
- goede wapens
- goede training
- gebruik te maken van goede wegen
F Ook kan je een schema maken van de voordelen en nadelen; overeenkomsten en verschillen.

STAP 5

Controleer of het onderwerp en de hoofdzaken die je bij stap 3 hebt opgeschreven duidelijk uit je samenvatting naar voren komen.

7.3 Arbeidstijdverkorting

Pas het stappenplan toe op de tekst die hiernaast staat. De 4-daagse lesweek. De tekst is een bewerking van een artikeltje uit het tijdschrift Inzicht, een blad voor mensen die geloven in openbaar onderwijs.

Stap 1: oriënteren

Hoe helpt de tekst je? _____

Stap 2: lezen

Lees de tekst door en bepaal het onderwerp van de tekst. _____

Stap 3: haal de hoofdzaken uit de tekst

Als je de tekst goed gelezen hebt, zie je dat de laatste alinea een samenvatting en een conclusie bevat. Hieruit kun je makkelijk afleiden wat de hoofdgedachte van de tekst is.

Hoofdgedachte: _____

Stap 4: maak een schematische samenvatting per alinea

Gebruik hiervoor het vak op de bladzijde hiernaast.

DE 4-DAAGSE LESWEEK

Amerika als voorbeeld

In grote delen van Amerika wordt op basisscholen al een 4-daagse lesweek toegepast. De leerlingen krijgen elke lesdag een klein uurtje langer les en 'sparen' zo een vrije dag.

Welbestede dag voor ouders, leerlingen en leerkrachten

Ouders, leerlingen en leerkrachten zijn zeer tevreden over dit systeem.

Ouders en leerlingen gebruiken de vrije dag om samen leuke dingen te doen zoals uitstapjes maken, samen inkopen doen en familiebezoekjes afleggen. De leerkrachten gebruiken de 'vrije' dag echter voor lesvoorbereiding en scholing.

Bezwaren in Nederland

In Nederland is men over het algemeen tegen dit systeem. Twee argumenten worden het meest gebruikt. In de eerste plaats zouden kinderen 5 dagen nodig hebben om alle leerstof aan te leren zonder al te veel gehaast. Dezelfde hoeveelheid leerstof in 4 dagen aanleren zou voor de kinderen veel te zwaar zijn. In de tweede plaats zijn er de ouders die tegen zijn. Veel ouders werken beiden en zien problemen met de opvang van hun kind(eren). Zij zeggen: 'De school er is om onze kinderen bezig te houden, zodat wij kunnen werken.'

Dit laatste argument is niet erg sterk. Werkende ouders zijn natuurlijk altijd zelf verantwoordelijk voor de opvang van hun kind(eren) en niet in de eerste plaats de school. Omdat alleenstaande ouders geen keuze hebben en wel móeten werken, kunnen zij in de problemen komen. Voor hun kinderen zou een oplossing gevonden moeten worden.

Wanneer doet Nederland ook mee?

Het systeem van de 4-daagse schoolweek bevalt uitstekend in een groot land als Amerika, dus de bezwaren die men in ons kleine Nederland heeft, moeten makkelijk overwonnen kunnen worden.

SCHEMATISCHE SAMENVATTING

Stap 5: controle van de samenvatting

Je mentor vertelt welke hoofdzaken, als je het goed hebt gedaan, in jouw samenvatting terugkomen. Schrijf op wat je nog kan verbeteren.

7.4 Nog een schematische samenvatting

Maak zelf een schematische samenvatting van een tekst die je binnenkort moet leren voor een toets.

Huiswerk maken

8.1 Het verhaal van Jelle

Jelle maakt zijn huiswerk

Na een lange en vermoeiende schooldag fietst Jelle op een maandag naar huis met zijn klasgenoot Nadim. Ze wonen bij elkaar in de straat. Vandaag hadden ze zeven lesuren, een zware dag dus! Onderweg naar huis praten ze over huiswerk. Volgende week wordt een pittige week, er zijn twee repetities opgegeven. Voor dinsdag een wiskunderepetitie en voor donderdag een geschiedenisrepetitie. Nadim maakt zich niet zoveel zorgen en hij gaat eerst voetballen met jongens uit de straat. Nadim is echt goed in voetballen; volgende week speelt hij een oefenwedstrijd in het jeugdelftal van FC Utrecht. Jelle wil graag meedoen maar hij besluit toch om eerst aan zijn huiswerk te gaan werken.

Voor morgen heeft hij huiswerk voor vier vakken: Wiskunde, Engels, Aardrijkskunde en Nederlands. Als hij thuiskomt, rent hij meteen naar boven. Zijn vader werkt vandaag thuis, maar Jelle heeft geen tijd om met hem over de dag te praten. Als hij op zijn kamer is, pakt hij zijn rugzak uit. Hij legt zijn agenda open op zijn bureau en kijkt met welk huiswerk hij zal beginnen. Gelukkig kan hij zijn eigen handschrift goed lezen. Hij weet zeker dat hij alles heeft opgeschreven, zodat hij een duidelijk overzicht heeft van de hoeveelheid huiswerk. Soms kijkt hij op Magister als hij denkt dat hij iets vergeten is.

Oké, denkt Jelle, als ik nu eerst het huiswerk voor dinsdag ga doen, ga ik daarna de Franse woordjes voor woensdag leren. Misschien ook wel handig om de twee repetities voor volgende week alvast een keer te leren. Maar het is al half vijf en het eten staat om zes uur klaar, zodat hij op tijd naar de voetbaltraining kan. Hard doorwerken dus!

Eerst maar het maakwerk voor Wiskunde, want dat vindt hij moeilijk. Als laatste topografie voor Aardrijkskunde, want dat is lekker makkelijk. Maar wat zijn die sommen moeilijk, het is moeilijk voor Jelle om zijn aandacht erbij te houden. Ondertussen heeft hij al twee keer zijn telefoon horen piepen. Hij kan het niet laten zijn mobiel erbij te pakken.

Na het lezen en versturen van enkele tweets ziet hij dat het alweer vijf uur is. Snel verder met wiskunde, maar de gemaakte sommen zijn helemaal niet goed! Hij had de opgaven niet begrepen, omdat hij ze niet goed had gelezen. Nu hij het snapt, gaat het beter en is hij in een kwartiertje klaar. Oef, dat is af, nu verder met het leren van Engelse woordjes. In zijn schrift staat niet de betekenis van alle woorden die hij moet leren, dus hij zet zijn laptop aan om het op te zoeken. Dat gaat lekker snel, nog even online oefenen met wrts....aan de deur van zijn kamer hoort hij zacht gekrab. Het is Boris, zijn hond, die aandacht wil. Jelle besluit een pauze te houden en Boris uit te laten.

Onderweg naar het parkje komt hij zijn vrienden tegen die aan het voetballen zijn. Natuurlijk doet hij even mee, maar dan is het ineens kwart voor zes! Snel naar huis, dus. Zijn moeder wil hem wel even overhoren voordat ze gaan eten. Gelukkig kent hij de Engelse woordjes goed, hij heeft maar een enkel foutje. Hij komt nu wel in tijdnood, want hij moet nog een paar grammaticaregels voor Nederlands en de kaart van Frankrijk leren. Jelle komt een kwartier te laat op voetbaltraining en moet voor straf drie extra rondjes rond het veld lopen.

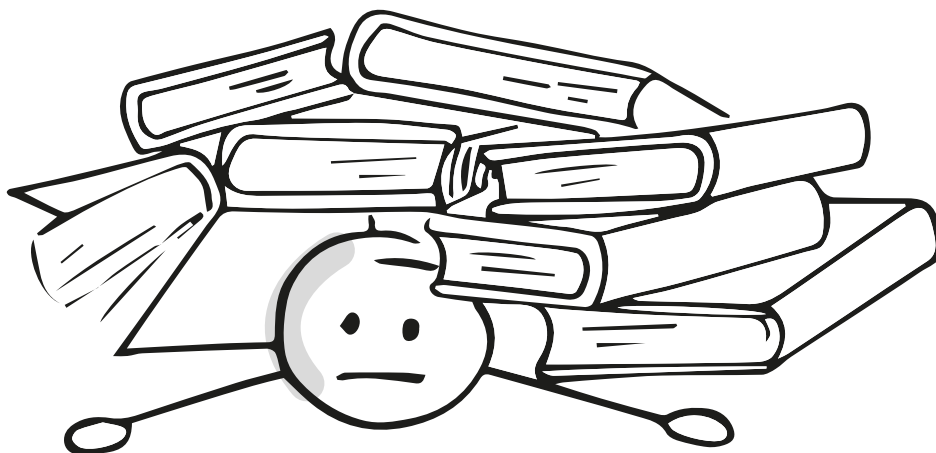
Om half negen komt hij uitgeput thuis en ploft neer op de bank voor de tv. Zijn vader wil hem toch nog even overhoren. Nederlands gaat prima, maar de kaart van Frankrijk zit nog niet in zijn hoofd. Dat moet worden herhaald. De vorige repetitie van Biologie viel tegen en zijn vader vraagt of hij heeft uitgezocht wat er nu fout ging. Jelle zucht diep, nee, hij heeft niet meer aan Biologie gedacht en van vooruitwerken is ook niets gekomen. Hij pakt zijn tas in, zet de wekker op zijn mobiel en valt tegen half tien in slaap.

8.2 Goede en slechte punten.

Je gaat nu de goede en de onhandige punten van de huiswerkaanpak van Jelle zoeken. Onderstreep of markeer deze in de tekst met twee verschillende kleuren stiften/pen. Later vul je in de klas onderstaande regels in.

De goede punten van de huiswerkaanpak van Jelle:

De onhandige punten van de huiswerkaanpak van Jelle:

8.3 Je eigen huiswerkaanpak

We hebben nu uitgebreid naar de manier van werken van Jelle gekeken. Welke conclusies trek je voor jezelf uit de vergelijking tussen je eigen huiswerkaanpak en die van Jelle?

1

2

3

8.4 Jouw manier van huiswerk doen

We kijken nog eens naar jouw manier van huiswerk doen. Probeer zo eerlijk mogelijk naar jezelf te kijken. Vul de scorelijst over huiswerk niet slechter, maar ook niet mooier in dan het in werkelijkheid is. Ga jij ook zorgvuldig te werk bij het voorbereiden van je proefwerk? Die voorbereidingen beginnen al vroeg zul je ontdekken, als je de vragenlijst van hieronder aan het invullen bent. De bedoeling van die lijst is je studiegedrag te controleren.

Kies uit 'ja' of 'nee'

1. Ik leer liever 3 x 15 minuten voor één vak, dan 1 x keer één uur.	ja / nee	☐
2. Ik maak mijn huiswerk meestal de dag vóórdat het af moet zijn.	ja / nee	☐
3. Ik leer mijn repetities in gedeeltes, verspreid over meerdere dagen.	ja / nee	☐
4. Ik doe mijn huiswerk 's morgens voor ik naar school ga.	ja / nee	☐
5. Als ik Franse en Engelse woordjes goed gelezen heb, kan ik ze vanzelf ook goed schrijven.	ja / nee	☐
6. Ik doe iedere dag wel iets aan mijn huiswerk.	ja / nee	☐
7. Ik doe het huiswerk voor de vreemde talen niet na elkaar.	ja / nee	☐
8. Ik begin altijd met het moeilijkste vak.	ja / nee	☐
9. Als ik met mijn huiswerk bezig ben, pauzeer ik niet. Ik doe eerst al mijn huiswerk.	ja / nee	☐
10. Ik doe eerst al het leerwerk.	ja / nee	☐
11. Ik maak ook in het weekend huiswerk.	ja / nee	☐
12. Ik oefen minstens 2 keer per week online voor Frans.	ja / nee	☐

TOTAALSCORE :

Hoe is jouw huiswerkaanpak?

De mentor vertelt je nu wat ieder antwoord in punten waard is. Schrijf in het hokje dat achter elke zin staat de score die de mentor geeft. Tel daarna de scorekolom op. De mentor heeft van deskundigen gehoord wanneer jij het huiswerk verstandig aanpakt. Luister naar hun oordeel. Volgens de deskundigen:

- ☐ is de aanpak van mijn huiswerk goed.
- ☐ is de aanpak van mijn huiswerk matig.
- ☐ kan ik nog veel verbeteren aan mijn huiswerkaanpak.

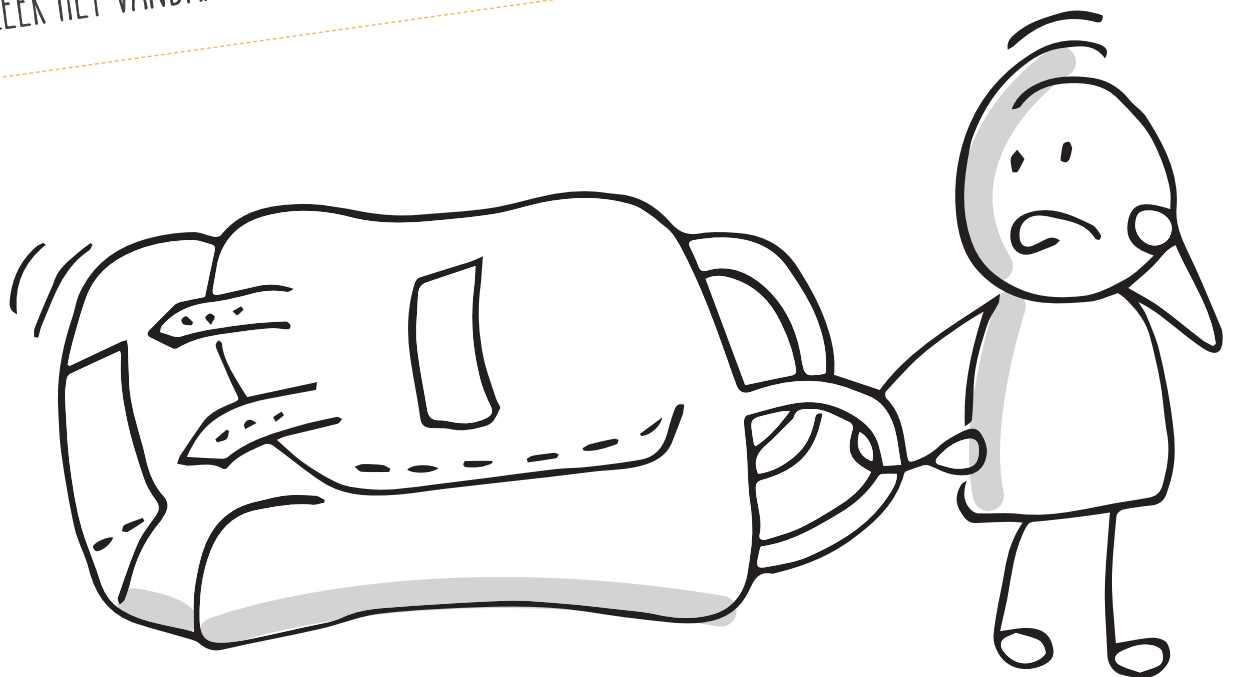
Is het verstandig je huiswerkaanpak te veranderen? Zo ja, wat ga je anders doen?

8.5 Tas-uit-tas-in-methode

In het onderstaande overzicht staat een methode hoe je je huiswerk kunt aanpakken. Tevens wordt aangegeven welke belangrijke rol de schooltas speelt bij het huiswerk.

PAK JE TAS UIT!

1. MAAK HET VANDAAG OPGEGEVEN HUISWERK!
2. LEER HET VANDAAG OPGEGEVEN WERK.

PAK JE TAS IN!

1. KIJK IN JE AGENDA WAT JE VOOR MORGEN MOET LEREN, EN LEER DIT NOGMAALS.
2. KIJK IN JE AGENDA WAT JE VOOR MORGEN MOET MAKEN. CONTROLEER OF DIT IN ORDE IS.

PAK NU JE TAS IN!

KIJK IN JE ROOSTER WELKE VAKKEN MORGEN AAN BOOD KOMEN EN KIJK IN JE AGENDA WELKE SPULLEN JE PER VAK NODIG HEBT.

Het leren voor een toets

9.1 Huiswerkopdracht (interview). Zie les 4.

9.2 Inleiding

Het leren en maken van een repetitie kan problemen opleveren. Met de tips uit deze Minkemales zal het leren beter gaan!

Het verhaal over Marcel

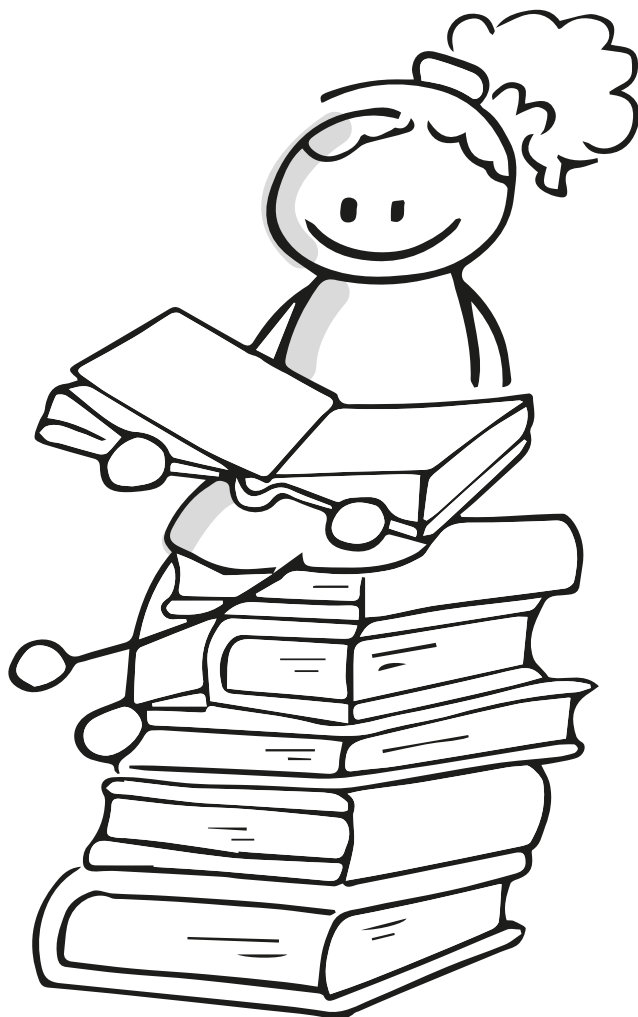
'Dat zat er gelukkig voor vandaag weer op', dacht Marcel en smeed zijn boekentas met een sierlijke boog in de hoek van zijn kamer. Nu eerst even een kop thee en dan naar judo. Even flitste het door hem heen, dat hij zijn repetitie Frans nog moest leren. Hij had er nog niet veel aan gedaan, alleen vier dagen geleden wat woordjes overgekeken. 'Het zal wel weer nachtwerk worden', zuchtte hij, toen hij zijn sportspullen bij elkaar zocht.

De judoles was voorbij, voordat hij het in de gaten had. Hij was lang bezig geweest met een paar heupworpen, die hij moest kennen voordat hij opmocht voor het examen om de oranje band te halen. Maar hij deed het graag, want hij wilde tenslotte niet onderdoen voor zijn vriend Tim.

Onder het avondeten begon de gedachte aan de repetitie hem weer bezig te houden. Het leek hem erg veel stof en hij besloot zo snel mogelijk te beginnen. Maar nee hoor, zijn moeder hield hem net op tijd tegen. 'Eerst de afwas, dat hebben we afgesproken', zei ze. Zuchtend dan maar aan de gang. En omdat het al wat later werd, bleef hij ook maar even naar die spannende aflevering van Game of Thrones op tv kijken.

Eindelijk zat hij dan achter de boeken. Eerst maar Engels en wiskunde. Als het eenmaal tegen zit, blijf je aan de gang, concludeerde Marcel, toen hij na een uur eindelijk met het werk klaar was. Driftig - en met de Engelse woordjes nog in zijn hoofd - zocht hij naar zijn aantekeningen. Plotseling bedacht hij, dat hij ze aan Sharon had uitgeleend. Hij vond haar wel aardig en daarom had hij het zonder zich te bedenken gedaan. Wat nu? Bellen leek de beste oplossing. Als ze er verder maar niets achter zocht, dan vond hij het best. Gelukkig was ze thuis. Ja, ze was al klaar, ze ging nog even naar een vriendin, haar moeder zou de aantekeningen geven. Dáááag.

Toen hij weer thuis kwam, was Marcel flink chagrijnig. Dat proefwerk zou hij wel verknallen. Hij zag het gezicht van de leraar al weer voor zich bij het uitdelen van de papieren. De volgende keer moest hij het toch anders doen. Hij moest er maar eens goed over nadenken hoe.

9.3 Wat doet Marcel niet handig?

a. Welke fouten zie je Marcel maken op de dag dat hij een repetitie moet leren?

b. 'Net zoals bij een sport, vraagt leren ook om oefening en training'. Geef je mening over deze stelling (kijk goed naar het verhaal).

c. Geef in vijf punten aan, wat je anders zou doen dan Marcel, wanneer je een proefwerk gaat leren en ook nog ander huiswerk te doen hebt.

1

2

3

4

5

9.4 't zal mij niet gebeuren'

Stef maakt zich niet druk voor proefwerken. Hij is heel zeker van zichzelf. Niet omdat hij de beste van de klas is, maar hij gaat heel nauwgezet te werk. Als de cijfers worden voorgelezen, is het voor hem meestal geen verrassing. Hij verwachtte die 6 of 8 al.

Ga jij ook zorgvuldig te werk bij het voorbereiden van je proefwerk? Die voorbereidingen beginnen al vroeg zul je ontdekken, als je de vragenlijst van hieronder aan het invullen bent. De bedoeling van die lijst is je studiegedrag te controleren.

VOORBEREIDEN VAN EEN REPETITIE

1a. Ik weet precies wat de stof is voor de repetitie.

1b. Ik weet precies hoe ik de repetitie het beste kan leren.

1c. Ik weet precies hoeveel tijd het ongeveer kost om de repetitie te leren.

2. Ik maak aantekeningen bij een teruggekregen repetitie.

3. Ik kijk deze aantekeningen over.

meestal	soms	bijna nooit

BIJHOUDEN VAN HUISWERK

4. Ik houd elke dag mijn huiswerk bij.
5. Ik vraag alles wat me niet duidelijk is in de volgende les aan de leraar.
6. Ik teken onderdelen die voor mij moeilijk waren aan, zodat ik ze nog weet bij de repetitie.

meestal	soms	bijna nooit

STUDIEMETHODE

7. Ik besteed de meeste tijd aan de onderdelen die voor mij moeilijk waren.
8. Ik maak er met mezelf tevoren afspraken over, hoe ik de tijd ga indelen.
9. Ik zorg ervoor dat ik vaak ga herhalen.
10. Ik zorg ervoor dat ik voldoende vooruitwerk zodat ik tijd heb om te herhalen.
11. Ik ga vragen van tevoren bedenken over de stof en ik kijk oude so's na.

LAATSTE VOORBEREIDINGEN

12. Ik zorg ervoor dat ik de avond voor de repetitie ruim op tijd klaar ben, zodat ik niet van alles hoeft na te kijken tot aan het moment dat de repetitie begint.

DE REPETITIE ZELF

13. Ik lees alle onderdelen van de vraag altijd eerst door.
14. Ik sla de te moeilijke vragen even over om ze later nog eens te proberen.

9.5 Aanwijzingen bij het voorbereiden van een proefwerk

Uit de ervaringen van Marcel en je eigen ervaringen kun je een aantal tips halen die je helpen bij het op een goede manier voorbereiden van je proefwerk. Zet een kruisje in het hokje als jij die tip ter harte neemt.

1. ZORGEN VOOR EEN GOED STARTPUNT:

- ☐ vraag aan een docent bij het opgeven van een proefwerk wat de stof precies omvat en hoe je het proefwerk kunt leren, hoeveel tijd het ongeveer kost.
- ☐ wanneer je een proefwerk terugkrijgt en wanneer het besproken wordt, maak dan aantekeningen bij de door jou gemaakte fouten en leer deze aantekeningen, zodat je niet nog eens dezelfde fouten maakt.

2. BIJHOUDEN VAN HET HUISWERK:

- ☐ elke dag je huiswerk bijhouden.
- ☐ thuis ontdekte onduidelijkheden direct aan het begin van de volgende les vragen.

3. AANTEKENEN VAN MOEILIKHEDEN:

- ☐ bij het leren van een repetitie juist die onderdelen leren die onduidelijk waren.
- ☐ rekening houden met het feit dat moeilijke stof leren meer tijd kost dan makkelijke stof.

4. LAATSTE VOORBEREIDING:

- ☐ geen leerstof meer bestuderen wanneer de toets binnen enkele uren plaatsvindt.
- ☐ wanneer mogelijk, oefenen met herhalingsstof.

5. DE REPETITIE ZELF:

- ☐ bekijk eerst de hele toets en maak die volgens de aanwijzingen van de docent.
- ☐ lees altijd eerst de hele vraag door met al z'n onderdelen. Zo krijg je een beter inzicht in de vraag.
- ☐ controleer altijd het werk als je denkt klaar te zijn.

“
**Succes bij
je repetities!**

Het omgaan met resultaten

10.1 Omgaan met resultaten

Door het maken van repetities ben je erachter gekomen welke dingen je bij het leren kunt verbeteren. Het onderstaande invulschema helpt je daarbij.

INVULSCHEMA 'OMGAAN MET RESULTATEN'

1. Als ik een repetitie gemaakt heb, denk ik meestal dat ik hem wel goed gedaan heb.
2. Ik houd ervan mijn werk voor school goed te doen, ook al kost dat veel moeite.
3. Vlak voordat ik een repetitie krijg, ben ik bang dat ik door de zenuwen iets zal vergeten.
4. Ik ben erg bang voor repetities.
5. Ik leer minder goed dan ik kan.
6. Als een leraar/lerares zegt dat we een beurt krijgen voor een cijfer, dan ben ik bang dat ik het slecht zal doen.
7. Ik doe meestal heel weinig aan mijn huiswerk.
8. Ik werk hard voor alle vakken om goede cijfers te krijgen.
9. Bij een repetitie ben ik meestal rustig en kan ik met aandacht werken.
10. Als ik huiswerk heb, stel ik het zo lang mogelijk uit vóór ik eraan begin.
11. Als ik mijn best heb gedaan, lever ik mijn werk in met een gevoel dat ik het wel voldoende heb gemaakt.

dat is zo	dat weet ik niet	dat is niet zo

10.2 Foutenanalyse

Naam _____ Klas _____

Datum _____ Soort toets _____ Leerstof _____

1. Mijn cijfer was _____

2. Dat viel mee/tegen omdat _____

3. Je voorbereiding

Hoeveel dagen van tevoren ben je begonnen met leren? _____

Hoelang leerde je per keer? _____

Welke manieren van leren heb je gebruikt? _____

4. Loop alle fouten langs. Turf hieronder wat voor fout(en) je hebt gemaakt

KENNIS

BEGRIIP/TOEPASSING

LEZEN VAN DE VRAAG

SLORDIGHEID/ONNAUWKEURIGHEID

5. Welke conclusie kan je trekken uit wat je hierboven hebt opgeschreven?

6. Wat kunnen oorzaken zijn van de fouten? Kruis aan wat voor jou van toepassing is.

- ☐ Ik heb mijn huiswerk niet bijgehouden.
- ☐ Ik heb geen vragen in mijn werkboek gemaakt.
- ☐ Ik heb mijn antwoorden in mijn werkboek niet nagekeken.
- ☐ Ik wist niet precies wat ik moest kennen (feiten).
- ☐ Ik heb onvoldoende tijd genomen om de toets te leren.
- ☐ Ik heb op een verkeerde manier geleerd.
- ☐ Ik heb mijzelf tijdens het leren onvoldoende overhoord.
- ☐ Ik heb de toetsvragen verkeerd of slordig gelezen.

- ☐ Ik heb onnauwkeurige antwoorden gegeven.
- ☐ Ik vind het vak niet leuk, dus ik wil er niet voor leren.
- ☐ Ik kon me niet goed concentreren.
- ☐ Ik heb veel lessen gemist.
- ☐ Ik heb slecht opgelet in de les.
- ☐ Ik heb te veel hobby's.
- ☐ Ik word regelmatig afgeleid door mijn smartphone, tablet of computer.
- ☐ Ik heb privéproblemen.
- ☐ Ik kende het heel goed, maar tijdens de les (repetitie) wist ik niets meer.
- ☐ Anders, namelijk _____

7. Wat ga je de volgende keer anders aanpakken?

10.3 Ik probeer fouten bij het leren te voorkomen door:

(Bedenk oplossingen met behulp van de foutenanalyse.)

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____

Memoriseren deel 1

Je weet dat in een computer geheugenchips zitten. Daarin worden beelden, geluiden en tekens opgeslagen. Dat alles kan afzonderlijk of in combinatie met elkaar weer opgeroepen worden. De programmeur heeft een manier gevonden om die opslagplaatsen te vullen. Wat je in de computer hebt gezet, wordt dus niet vergeten.

Ons geheugen lijkt niet op een computer. Wij zijn zelfs intelligenter dan een computer, want behalve woorden, beelden en geluiden kunnen wij ook gevoelens in ons geheugen opslaan. Bij mooie herinneringen dwarrelt van alles door je hoofd: de muziek, die lekkere traktatie, het gesprek met die leuke vriend of vriendin.

Vandaag gaan we kijken hoe je het geheugen kunt vullen met schoolse zaken. Je bent je eigen programmeur.

Onthouden kun je dus op veel manieren. Je kunt dat doen door goed te luisteren, na te zeggen, op te schrijven, te voelen of door te doen. In deze les ga je uitzoeken wat jouw manier is om goed te onthouden. Je kunt overigens niet zeggen dat de ene aanpak altijd goed is en de andere altijd fout. Soms werkt het ene beter en soms het andere. Dat heeft ook te maken met het soort informatie dat je wilt onthouden. Maar ieder van jullie heeft wel een bepaalde voorkeur voor de ene of andere manier.

We gaan een paar oefeningen doen om eens te ontdekken welke manier jou het beste ligt.

11.1 Luisteren

De mentor leest straks 10 woorden voor.

Zet je gehoor op scherp en stel je geheugen in op 'opname'. Als de mentor uitgesproken is, schrijf je hieronder op wat je onthouden hebt. Ben je er klaar voor?

1 _____	6 _____
2 _____	7 _____
3 _____	8 _____
4 _____	9 _____
5 _____	10 _____

En, hoeveel antwoorden had je goed? _____

HOE HEB JE DE WOORDEN ONTHOUDEN?

- ☐ Ieder woord afzonderlijk een aantal keren herhaald.
- ☐ Alle woorden van vooraf aan herhaald, telkens één erbij.
- ☐ Bij ieder woord iets erbij bedacht.
- ☐ Geprobeerd de woorden aan elkaar te verbinden, alsof deze iets met elkaar te maken hadden.
- ☐ _____

11.2 Kijken

In een -voor jullie- ver verleden konden fans van buitenlandse popsterren vaak alleen maar via de radio of door het kopen van een 'singletje' genieten van hun idool.

Toen er televisie kwam, werden de popzangers en zangeressen nog bekender en begon het tijdperk van het playbacken.

Als je op Youtube luistert naar je favoriete muziek, zie je als het ware de popzanger 'live' optreden. Je geheugen werkt beter als je dingen niet alleen als woorden opslaat, maar als je het bijpassende plaatje ook bewaart. Tegenwoordig kan men plaatjes ook zien op de computer, iPad of smartphone. Of dit klopt, gaan we nu testen. Straks laat de mentor je een aantal woorden en plaatjes zien. Probeer zoveel mogelijk dingen te onthouden. De mentor geeft aan wanneer je kunt gaan schrijven.

WAT HEB JE ONTHOUDEN?

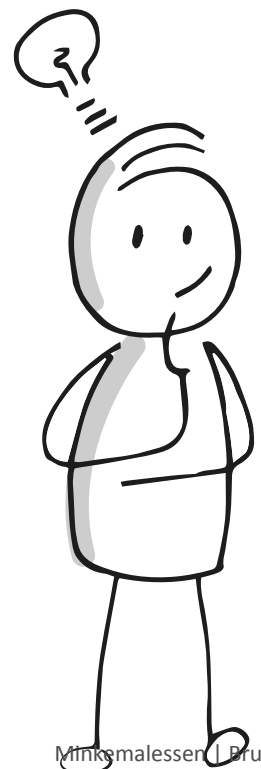
HOE HEB JE DE WOORDEN EN TEKENINGEN ONTHOUDEN?

- ☐ Naar ieder plaatje of woord meerdere keren gekeken.
- ☐ Steeds de plaatjes en woorden van links naar rechts en van boven naar beneden herhaald.
- ☐ In mijn gedachte de woorden en plaatjes genoemd.
- ☐ Geprobeerd om een verband te zien tussen de woorden en plaatjes.
- ☐ _____

11.3 Lezen

Dat was toch wel spannend. Je hebt waarschijnlijk al begrepen: als jouw luister- en kijkgeheugen op scherp wordt gezet, concentreren dus, kun je veel onthouden.

We gaan het een beetje moeilijker maken. Van een paar woordjes stappen we over naar een lange tekst.

Hieronder staat de tekst: 'Het leuke van een griezelboek is dat je het kunt dichtslaan'. Lees deze tekst rustig door. Je krijgt er maximaal acht minuten voor. Dat is langer dan je denkt, je hoeft je dus niet te haasten. Na de acht minuten gaan we gezamenlijk verder met de les.

Paul van Loon

“ ‘HET LEUKE VAN EEN
GRIEZELBOEK IS DAT JE
HET KUNT DICHTSLAAN.’

Griezelen is in. Het zal dus niemand verbazen dat de bekendste griezelboekenschrijver van Nederland in 1995 de prijs van de Kinderjury kreeg. Paul van Loon heet hij. En al ziet hij er zelf ook een beetje griezelig uit met zijn donkere zonnebril, hij is de vriendelijkheid zelf. De negens en tieners die hij voor zijn boeken krijgt, maken hem zelfs verlegen. 'Van die kinderen krijg ik hogere cijfers dan ik op de lagere school ooit heb gehad.'

De griezelbus 2 heet het boek dat in twee leeftijdscategorieën in de prijzen viel. Het is het vervolg op De Griezelbus uit 1990, een reuze spannend boek over de schrijver Onnoval die rondtrekt met zijn Griezelbus en onderweg enge verhalen voorleest aan schoolkinderen. Aan het eind van het boek loopt het slecht met hem af. Paul van Loon was eerst niet van plan om een vervolg op dit boek te schrijven. Maar terwijl hij aan een nieuw verhaal bezig was, werd hij overspoeld met brieven van kinderen die meer wilden lezen over de Griezelbus. Maar een vervolg, dat kon eigenlijk niet. Onnoval was immers doodgeschoten, met een zilveren kogel zoals dat hoort bij een weerwolf. Tot Paul van Loon ergens las dat weervolven na hun dood in vampiers kunnen veranderen. Het vervolg, De Griezelbus 2, was toen gauw geschreven. En inmiddels is er ook al een derde Griezelbus uitgereden.

De Griezelbus 2 begint op een autokerkhof. Tijdens een hevige onweersbui besluiten vier kinderen daar te schuilen in een oude bus. Als de bliksem inslaat, gaat de verlichting aan en de autoradio begint te spelen. Uit de luidspreker klinkt de stem van P. Onnoval. De kinderen moeten wel luisteren naar zijn griezelverhalen, of ze willen of niet. Ze zijn volledig in zijn macht. En dan stapt er ook nog een griezel van een chauffeur in. De bus vertrekt met onbekende bestemming.

Griezelspecialist.

'Ik schrijf boeken die ik zelf als kind graag had willen lezen,' zegt Paul van Loon. Hij woonde toen in Limburg waar hij volksverhalen las over weerwolven en spoken. Andere griezelverhalen dan sprookjes en sagen waren er nauwelijks voor kinderen. Daarom las hij op zijn dertiende al volwassen griezelboeken, vaak vertaald uit het Amerikaans.

Paul van Loon is min of meer toevallig met schrijven begonnen. Na de kunstacademie ging hij als illustrator aan de slag, maar al gauw maakte hij zelf verhaaltjes bij zijn tekeningen. Deze verschenen onder andere in Donald Duck. Tot zijn eigen verbazing kwamen er na een tijdje meer verhalen dan tekeningen uit zijn pen. De laatste jaren schrijft hij voornamelijk griezelboeken - 's nachts natuurlijk. Dat hij daarin een echte specialist is geworden, blijkt wel uit de verschijning van het Griezelhandboek. In dit boek legt hij uit wat enge wezens als vampiers, weerwolven, geesten, heksen en monsters allemaal kunnen uithalen.

Griezelen moet je wel voor je plezier doen, vindt Paul van Loon. Als het gruwelen wordt, is het niet leuk meer. Daarom valt er in zijn boeken ook genoeg te lachen. Maar ouders voelen vaak niets voor griezelboeken. Ze zijn bang dat hun kinderen ervan wakker liggen. Volgens Paul van Loon valt dat wel mee. 'Er zijn kinderen die juist door mijn boeken hun angst hebben overwonnen. Het leuke van een griezelboek is dat je het kunt dichtslaan. Het is spannend en toch veilig, omdat je weet dat het niet echt is.'

Dat kinderen het met hem eens zijn, blijkt wel uit de enorme hoeveelheid post die hij krijgt: honderdvijftig brieven per week. En uit de dubbele bekroning door de Kinderjury!

11.4 Vragen

Op aanwijzing van de mentor maak je nu geheel zelfstandig de volgende vragen. Antwoord zo kort en bondig mogelijk!

1. Paul van Loon wilde eigenlijk geen vervolg schrijven op 'De Griezelbus'. Waarom heeft hij dat toch wél gedaan?

2. Op wat voor een plek begint 'De Griezelbus'?

3. Waarom was het moeilijk voor Paul van Loon om een vervolg op Griezelbus 1 te schrijven?

4. Vertel in 1 zin de inhoud van Griezelbus 2.

5. Waar verschenen de eerste verhaaltjes die Paul van Loon schreef?

6. Wat deed Paul van Loon vóór hij verhalen schreef?

7. Waarom voelen ouders vaak niets voor griezelboeken?

8. Wat is volgens Paul van Loon het leuke van een griezelboek?

9. Wanneer schrijft Paul zijn griezelverhalen?

10. Waaruit blijkt dat kinderen zijn boeken waarderen? Noem twee voorbeelden.

HOE HEB JE DE TEKST GELEERD?

☐

De tekst enkele keren gelezen.

☐

De tekst één keer gelezen, daarna de belangrijke stukjes nog eens gelezen.

☐

Belangrijke dingen in de tekst onderstreept.

☐

Aantekeningen gemaakt.

☐

Mezelf overhoord door een paar vragen over de tekst te maken en zelf te beantwoorden.

11.5 Jouw resultaat

Luisteren: _____ woorden goed onthouden. (____% goed)

Kijken: _____ woorden/tekeningen goed onthouden. (____% goed)

Lezen: _____ vragen goed beantwoord. (____% goed)

Veel mensen onthouden beter wanneer ze hiervoor meer manieren gebruiken. Kruis in het volgende rijtje die manieren aan, die het beste bij jou passen.

☐ goed luisteren	☐ erbij schrijven
☐ hardop lezen	☐ onderstrepen
☐ goed kijken	☐ vaker doen/oefenen
☐ sorteren	☐ tekenen/schema's maken
☐ opschrijven	☐ er een beeld bij bedenken
☐ kleine groepjes maken	☐ nog eens herhalen
☐ nadoen	

11.6 Woordenduel

Memoriseren deel 2

12.1 Memoriseren

Dit woord betekent letterlijk: van buiten leren. Dat is niet zo nieuw voor jou. Je hebt al zoveel dingen van buiten geleerd. Als iemand vraagt waar je woont en wat je adres is, of hoe je gezinsleden heten dan ligt het niet zo voor de hand als jij zegt: 'Even in mijn organizer opzoeken'. Ook veel schoolse weetjes ken jij op je duimpje. Denk maar eens aan de topografie bij aardrijkskunde, enkele jaartallen bij geschiedenis. En wat dacht je van formules bij wiskunde, woordjes leren bij de vreemde talen? Je hebt bij de verschillende vakken al geleerd hoe je moet memoriseren.

Wat vind je de belangrijkste tips, die je kunt gebruiken bij onthouden en leren?

12.2 Van buiten leren

Bij het van buiten leren hoef je eigenlijk niet te snappen wat alles betekent of hoe die benamingen en formules ontstaan zijn.

Je hoort wel eens zeggen: 'Je moet voor een proefwerk alles gewoon domweg van buiten leren.' Ik hoop dat jij al ontdekt hebt, dat memoriseren heel handig is, maar dat je alleen daarmee niet een diploma kan halen. Bij een quiz op de tv kan je er wel de hoofdprijs mee winnen.

Memoriseren gaat niet vanzelf. Het kost je moeite de feiten, woordjes, formules en dergelijke in je hoofd te stampen. Met één keer overkijken red je het vaak niet. Het is toch een speciale truc om dat memoriseren succesvol te maken.

ONVOLDOENDES KUNNEN BIJVOORBEELD ONTSTAAN DOOR:

- 1. niet op de goede manier geleerd te hebben.**
- 2. niet lang genoeg geleerd te hebben.**

In deze les en de volgende twee lessen gaan we manieren om te memoriseren bekijken. Deze manieren zijn al bij de verschillende vakken aan de orde geweest.

12.3 De handoplegmethode

Het is niet moeilijk te raden wat hiermee bedoeld wordt.

Namelijk: _____

Prima hoor, maar het is niet een methode met de garantie dat je bij de repetitie of overhoring alles foutloos doet. Welke nadelen heeft de handoplegmethode?

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____

12.4 Verbetering

Nu we de minpunten op een rijtje hebben staan, kunnen we gaan nadenken over de verbetering van de handoplegmethode.

- 1 _____

- 2 _____

- 3 _____

- 4 _____

- 5 _____

- 6 _____

- 7 _____

- 8 _____

12.5 Latijn? Wat krijgen we nou?

We gaan deze en de volgende les een paar testjes doen. Om alles goed te laten verlopen, zijn er een paar spelregels nodig. Je moet helemaal alleen werken, zonder erbij te praten. Je krijgt zo direct een blad met de achterkant boven. Het is een lijst met Latijnse woordjes. Je gaat deze woorden leren. Straks krijg je een overhoring. Denk ook aan de spelling. Je mag kladpapier gebruiken. Schrijf niet op het blad zelf. Omdat het de bedoeling is dat iedereen even lang leert, laat je het blad met de achterkant boven liggen tot de mentor zegt 'begin'. Als de mentor zegt 'stop', dan draai je het blad én het kladpapier meteen om.

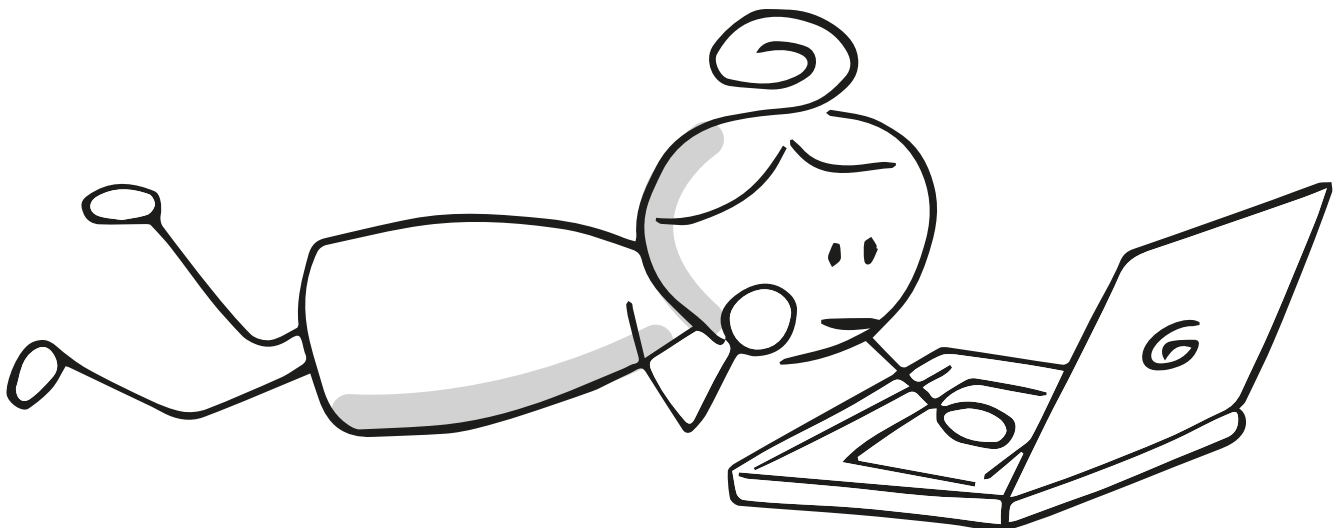
12.6 De overhoring

Nu ga je de overhoring maken. Doe goed je best. De beoordeling is heel streng. Ieder niet genoemd woord of niet herkenbaar geschreven woord telt als een hele fout. Spelfouten worden ook aangestreept en als halve fout gerekend.

12.7 Huiswerk

De handoplegmethode kan je beslist heel nuttig toepassen bij het huiswerk van de komende week. Schrijf voor de volgende les hieronder op bij welke vakken je de handoplegmethode gebruikt hebt.

VAK	SOORT HUISWERKOPDRACHT

Memoriseren deel 3

13.1 Hoe zit het ook alweer met de handoplegmethode?

Wat waren de voor- en de nadelen?

Bij welke onderdelen van de verschillende vakken kan memoriseren worden gebruikt?

Kijk naar de huiswerkopdracht van les 12.

Heb je ook gedacht aan andere factoren die een rol spelen bij memoriseren?

Bijvoorbeeld:

- herhalen
- 3 maal 10 minuten leren is beter dan 1 maal 30 minuten
- het leren afwisselen met pauzes

13.2 Digitaal leren

Jullie weten dat je je chromebook goed in kan zetten bij het leren. Bij verschillende vakken zijn er digitale hulpmiddelen bij de methodes, ook zijn er vele websites en apps die je kunnen helpen.

Welke ken jij? En welke kent je buurman / buurvrouw?

DIGITALE HULPMIDDELEN DIE IK GA GEBRUIKEN: _____

13.3 Kaartjesmethode

Hoe werkt de kaartjesmethode?

Voordelen van de kaartjesmethode:

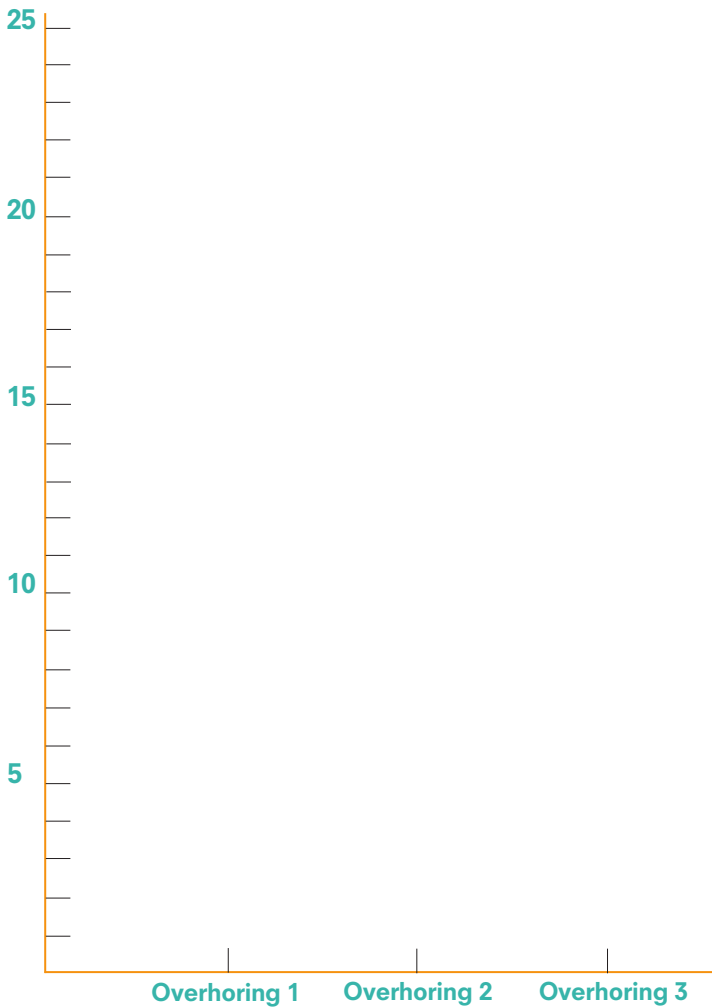
- 1 _____

- 2 _____

- 3 _____

13.4 Klassengesprek

13.5 Staafdiagram

WELKE CONCLUSIE KUN JE VOOR JEZELF TREKKEN
NAAR AANLEIDING VAN DE STAAFDIAGRAMMEN?

[illegible]

13.6 Hoe gaat het plannen?

1. Hoe ziet je (Google-)agenda eruit? Staan je vaste afspraken er nog goed in?

2. Wanneer kijk je wat het huiswerk is?

3. Wanneer maak je je huiswerk?

4. Welke volgorde gebruik je bij het doen van het huiswerk?

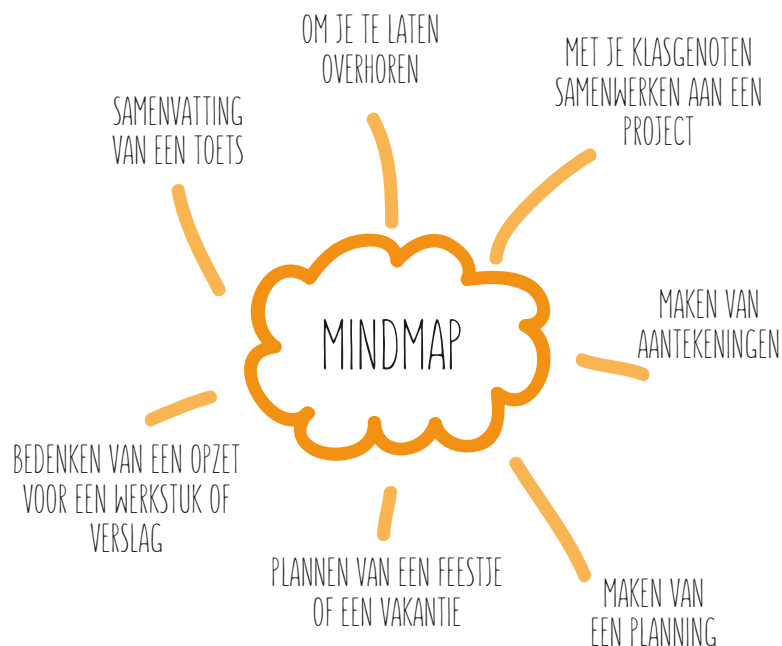
5. Kom je vaak tijd tekort?

6. Zie jij nog verbeterpunten?

Mindmap!

14.1 Informatie verzamelen

Misschien heb je wel eens een mindweb (=woordweb) gemaakt. Het is een web met allerlei belangrijke sleutelwoorden (mappen). Veel mensen maken tegenwoordig gebruik van mindmappen. Je kunt een mindweb gebruiken om informatie op een overzichtelijke manier te verzamelen. In de afbeelding hiernaast zie je waar je een mindmap voor kunt gebruiken. Een mindmap is dus een heel goede en leuke manier om met belangrijke informatie om te gaan.

14.2 Waarom een mindmap?

Mindmapping is een leuke manier om te leren.

- ✓ Je dwingt jezelf tot een goede voorbereiding, omdat je pas een goede mindmap kan maken als je de stof goed begrijpt.
- ✓ Je onthoudt beter omdat je concentratie groter wordt.
- ✓ Een tekst die afgewisseld wordt met plaatjes kan je beter onthouden.
- ✓ Je kunt gemakkelijk dingen toevoegen met behulp van een extra tak.
- ✓ Je zal de tekst goed moeten ordenen, daardoor ontdek je heel goed de verbanden tussen die dingen die je moet leren.
- ✓ Er ontstaat een verbinding in je hersens met alle dingen die je al wist: op de 'kapstok' die je al had kan je de nieuwe informatie op de juiste 'haakjes' hangen.
- ✓ Leren wordt spannender. Als je bezig bent met de sleutelwoorden ga je vanzelf aan allerlei nieuwe gedachten en beelden denken die ook bij de sleutelwoorden horen.
- ✓ Het herhalen van de lesstof kost minder tijd. Je hoeft geen lange teksten meer door te lezen, je hersens hebben genoeg aan de sleutelwoorden en beelden!

TIPS:

Gebruik bij een samenvatting dit soort belangrijke sleutelwoorden: wat, waarom, wanneer, hoe, waar en wie. Bij sommige onderwerpen kan je deze sleutelwoorden ook goed gebruiken: waarvandaan, waarheen, waardoor, waarmee. Kijk welke goed passen bij je hoofdonderwerp.

Zet deze woorden dus op de dikste tak, aan het begin van je map.

Kies liever niet teveel belangrijke sleutelwoorden, ongeveer 5 stuks. Heb je er meer? Maak dan van een onderwerp een aparte mindmap.

Een mindmap gemaakt voor een toets? Gooi een mindmap nooit weg. Je kunt ze mogelijk weer gebruiken voor als je wat nieuws leert en de mindmap nodig hebt om het voorgaande te gebruiken en wat toe te voegen. Ook handig als je voor een volgende toets je geheugen op wilt frissen. Maar het kan ook zijn dat dit beter lukt als je een nieuwe maakt over hetzelfde onderwerp.

Op internet staan bij de afbeeldingen vele mindmaps, mogelijk als inspiratie voor jou!
Op YouTube staan allerlei filmpjes over het maken van een mindmap. Zoek gewoon op 'mindmap'.

Ben je enthousiast over het maken van en het leren met een mindmap? Via internet kan je gratis software voor het maken van mindmaps uitproberen zoals via de site Mindmeister of de app MindMup.

14.3 Hoe maak je een goede mindmap?

1. Papier

- Neem een leeg vel papier, zonder lijntjes. Het kan met een A4'tje, maar met een A3 (2x zo groot als A4) is het handiger.
- Leg het papier in de breedte voor je.

2. Kleuren

- Gebruik verschillende soorten kleuren pennen (liefst fine-liners) om de woorden op de takken te schrijven.
- Viltstiften kan je gebruiken voor de takken en de tekeningen.

3. Onderwerp van je mindmap

- Schrijf je onderwerp in mooie hoofdletters op en teken er een kadertje omheen, bijv. in de vorm van een wolkje. Je kunt ook in plaats van je woord een klein tekeningetje van je hoofdonderwerp maken.
- Gebruik 3 of meer kleuren voor je onderwerp.

4. Dikke takken

- Teken nu takken, met de cijfers van de klok mee. De dikke takken zijn de dikste lijnen. Teken ze een beetje golvend, niet recht. Teken ze vanuit het onderwerp in het midden.
- Teken de eerste tak ongeveer op de plaats waar de cijfers van de klok 1 uur aangeven.
- Maak nu de tak ongeveer even lang als het woord dat je er op wilt schrijven.
- Schrijf nu het sleutelwoord op de tak. De woorden op de dikke takken zijn de hoofdthema's van je onderwerp.
- Gebruik hoofdletters voor de woorden op de dikke takken.
- Geef elke tak een andere kleur.
- Elke tak heeft slechts één sleutelwoord.
- Maak zoveel mogelijk kleine tekeningetjes.
- Gebruik zoveel mogelijk kleuren.

5. Dunnere takken

- Teken dunnere, golvende takken aan de dikke takken.
- Teken de dunnere takken zoveel mogelijk in de richting van je blad, zodat je het blad niet hoeft te draaien om de tekst te lezen.
- Geef de dunne takken dezelfde kleur als de dikke tak waaraan ze vastzitten.
- Op iedere dunne tak schrijf je met kleinere letters een woord dat te maken heeft met het woord op de dikke tak. Een dikke tak kan dus verschillende dunnere takken hebben.
- Houd de takken zoveel mogelijk van elkaar gescheiden zodat je duidelijk kunt zien welk woord bij welke tak hoort.
- Is een woord extra belangrijk? Zet er dan een wolkje of een ander vorm omheen.

6. Is de volgorde logisch?

- Ben je klaar, maar niet helemaal tevreden over de volgorde?

Geef dan de woorden met behulp van nummertjes de juiste volgorde. Je kunt dan een tweede mindmap maken met de betere volgorde. Hoe belangrijker het begrip, des te dikker de tak.
Een mindmap heeft dus héél veel voordelen, dus daarom ga je het eens proberen!

14.4 Maak je eigen mindmap!

Je krijgt van de docent een vel A3-papier.

Maak je eigen mindweb met als centraal sleutelwoord: jouw voornaam! Om je te helpen staan hier een paar belangrijke sleutelwoorden die je kan gebruiken. Kamer, hobby's, kwaliteiten, familie, vrienden, school. Gebruik de handleiding met de 6 punten, zodat je een prachtige én ook gekleurde mindmap over jezelf maakt!

Woordjes en rijtjes leren

15.1 Sta er even bij stil dat je iets wilt onthouden

Er zijn van die dingen die je vanzelf onthoudt. Je verjaardag, het laatste uur vrij, of je poes die pas is overleden. Je bedenkt niet eens dat je het wilt onthouden, het gaat vanzelf.

Er zijn echter van die eenvoudige dingen die je altijd vergeet, maar die je toch ook allemaal moet onthouden. Je moet er dan even bij stilstaan en tegen jezelf zeggen: 'onthoud dit'.

Wat voor soort dingen onthoud jij meestal 'vanzelf', zonder dat je er enige moeite voor hoeft te doen?

Hoe zou het komen dat je dit gemakkelijk onthoudt?

Wat kun jij moeilijk onthouden of vergeet je weer snel?

Hoe zou dat komen?

15.2 Het raden van de betekenis van moeilijke woorden

Dit is een actieve manier van leren en daardoor een goede. Kijk of een woord lijkt op een woord dat je al kent of dat je in een andere taal kent.

Kijk of je de betekenis van het woord kunt raden uit de zin waarin het staat.

Voorbeeld:

'After three days in the Torremolinos sun, Susans' nose started peeling.'

Wat zou peeling kunnen betekenen?

Probeer in de volgende zinnen de betekenis van de vetgedrukte woorden te raden (als je die nog niet kent):

a. Caro, tu as l'emploi du temps? Oui, à dix heures nous avons Français, après on a biologie.

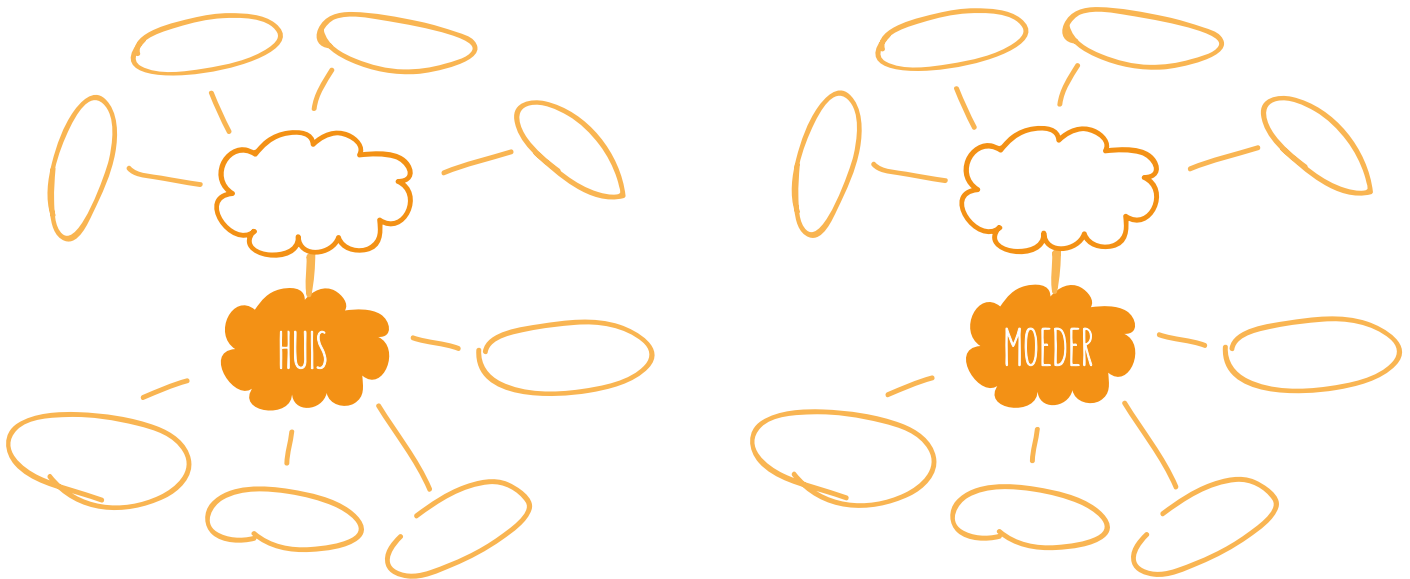
b. Le collège commence à huit heures et finit à quatres heures.

c. William can't walk today, his knee was bruised when he played football.

d. The teacher was very angry, he had no more chalk. Now he could not write on the black-board.

15.3 Vreemde woorden leren in een begrippennet.

Bij het leren van woorden kun je van een begrippennet gebruik maken door, in ieder geval in gedachte, een begrippennetje te maken met andere vreemde woorden die ermee te maken hebben. Maak de volgende plaatjes af. 'De eerste verdieping' maak je in het Frans, de tweede in het Engels.

15.4 Het gebruik van een ezelsbruggetje.

Een ezelsbruggetje maakt ook gebruik van een soort begrippennet. Het verschil met het echte begrippennet is dat je soms 'onzin'-koppelingen maakt. Er zijn verschillende manieren om ezelsbruggetjes te maken. Probeer ze allemaal eens, maar gebruik uiteindelijk de methode die bij jou past.

A. DE EERSTE LETTERS

Als je een rijtje woorden moet onthouden, bijvoorbeeld plaatsnamen, dan maak je van de eerste letters een woord.

Ander voorbeeld: Jan moet in de supermarkt Aardappelen, Melk, Suiker en Tandpasta halen. Hij bedenkt dat je daarmee het woord MAST kunt maken.

B. KOPPELEN

Je probeert een woord dat je wilt onthouden, te koppelen aan iets wat je nooit vergeet.

Voorbeeld:

Weet je het verschil niet (meer) tussen 'horizontaal' en 'verticaal'? Denk aan die onvergetelijke vakantie aan zee. Samen met je familie heb je toen een avondwandeling over het strand gemaakt. Jullie tuurden naar de horizon en jullie zagen de zon in de zee zakken. De lijn van de horizon loopt van links naar rechts, dus niet van boven naar beneden.

C. VERHAALTJES

Een andere manier om een aantal woorden te onthouden is de verhaaltjesmethode. Een verhaaltje mag dom zijn, het hoeft nergens op te slaan en je hoeft het ook zeker niet aan iemand te vertellen. Als het je maar helpt iets te onthouden. Het verhaal zorgt ervoor dat je wat je moet onthouden als een film aan je voorbij ziet gaan. Je kunt de verhaaltjesmethode ook gebruiken om een eigenschap of een regel te onthouden.

D. KLINKT ALS...

Rijmpjes en lekkere ritmes blijven gemakkelijk in je hoofd hangen. Het is een eigenschap die je ook kunt gebruiken om iets te onthouden. Rym wordt heel vaak gebruikt. Als een woord klinkt als een ander woord, kan dat je ook helpen om het te onthouden.

Voorbeeld:

Ga je bij wiskunde in een assenstelsel nou eerst opzij of eerst omhoog? Wat leerde je het eerst: kruipen of trappenlopen? Juist! In een assenstelsel ga je dus eerst opzij voordat je de hoogte in gaat.

Ander voorbeeld:

Waarom is het la chaise en niet le?

Jeroens oma had een speciale stoel, het was háár stoel en daarin mocht niemand gaan zitten (zelfs de kleinkinderen niet). In de familie maakte iedereen altijd grapjes over wie later die stoel mocht hebben. Voor Jeroen hoort het woord stoel zo bij oma, dat hij gemakkelijk kan onthouden dat het vrouwelijk is, en het dus la chaise is.

Nog een voorbeeld:

Beau, bon, joli,
haut, long, petit,
jeune, vieux, grand,
nouveau, mauvais en méchant,
je schrijft het in het Frans altijd vóór het zelfstandig naamwoord.

Welke ezelsbruggetjes gebruik jij wel eens?

Mark moet voor zijn moeder boodschappen doen. Zij heeft roomboter, graskaas, eieren en nootmuskaat nodig. Omdat Mark dat lekker vindt, mag hij ook Engelse drop meenemen. Op welke manier zou jij dit onthouden?

a. Hoe houd je bij Frans de è en de é uit elkaar?

b. Hoe onthoud je bij aardrijkskunde wat een lengtegraad is en wat een breedtegraad?

c. Het verschil in spelling tussen lijden en leiden?

d. Het verschil in betekenis tussen pouvoir en vouloir?
(In het Frans betekenen deze woorden kunnen en willen.)

Zo doen wij dat hier

Overal waar je bent, gelden regels: op school, thuis, bij sport, bij ballet en in een restaurant. Regels hebben altijd te maken met jou en met iets of iemand anders: een klasgenoot, een gebouw, de straat, de tegenpartij, de leraar, je ouder(s), de leerlingen uit andere klassen. In deze les gaan we samen regels maken die gelden voor alle leerlingen van onze klas.

16.1 Waarom zijn regels nodig?

Veel mensen vinden regels niet leuk. Waarom zijn regels dan toch nodig?

Maak deze zin drie keer af.

Regels zijn nodig om:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

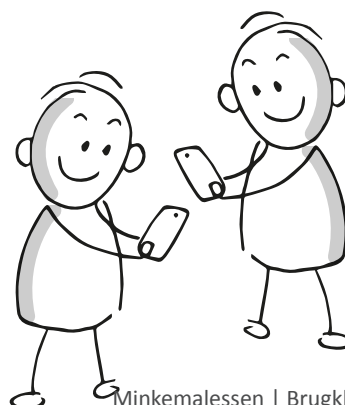
16.2 Regels zijn overal

Thuis, of bij de sportclub en in het verkeer gelden afspraken waar iedereen zich aan moet houden. Die afspraken zijn zó belangrijk dat we ze regels noemen. Je kunt vast wel een voorbeeld geven:

THUISREGELS

VERENIGINGSREGELS

VERKEERSREGELS

16.3 Schoolregels

Het kan altijd een keer gebeuren dat je niet op school kunt zijn. Of je komt te laat in de les. Of de leraar is nergens te vinden... Wat te doen? Als je geen enkel idee hebt, vind je wat verderop een paar antwoorden staan.

1. Wat moet je doen als je thuis blijft omdat je ziek bent?

2. Wat moet je doen als je op school ziek wordt?

3. Je hebt binnenkort feest en je wilt vrij hebben. Aan wie vraag je dat?

4. Je komt met een goede reden te laat in de les. Wat moet je eerst doen?

5. Waar mag je in de pauze zijn?

Welke dingen zijn in de klas wel of niet toegestaan?
Verdeel onderstaande woorden over de twee rijtjes.

AGENDA – KAUWGOM – REKENMACHINE – GEHOORAPPARAAT – PETTEN – ETUI – MOBIELE TELEFOON – VILTSTIFTEN – ZAKMES

Wel toegestaan

Niet toegestaan

6. Bij welke vakken moet je in het lokaal extra voorzichtig zijn?

7. Waar berg je waardevolle spullen op?

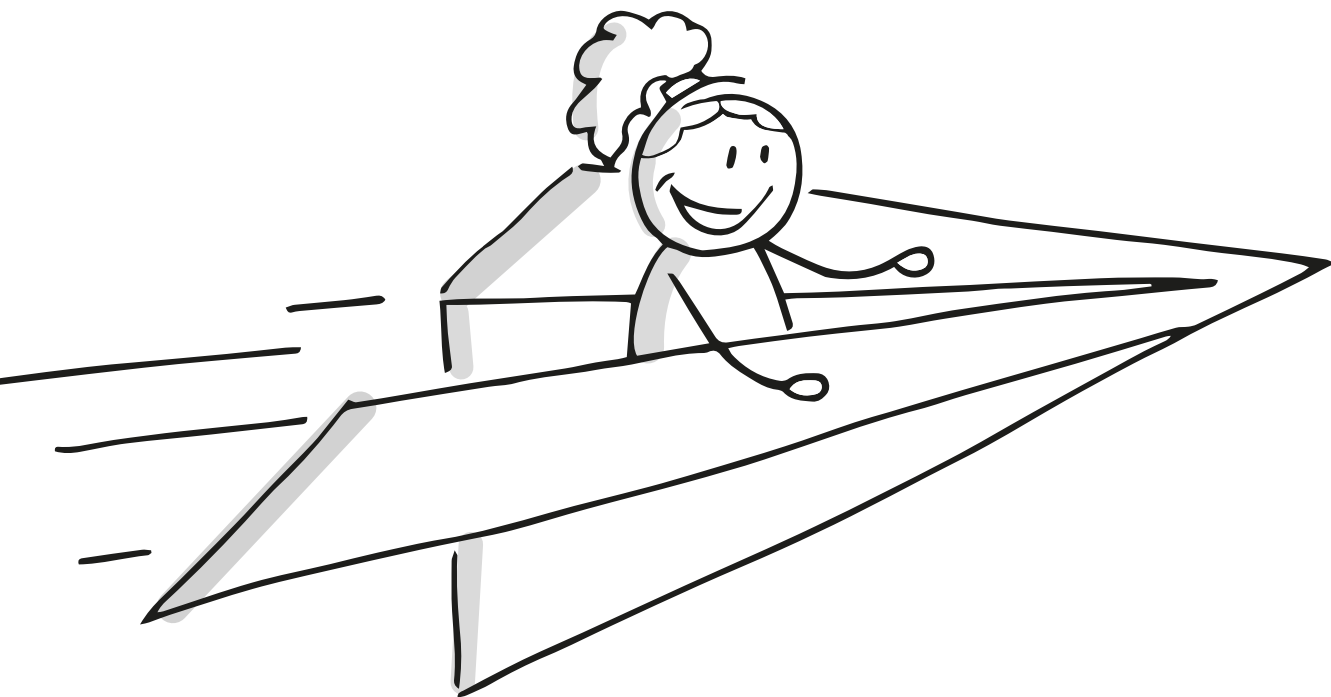
8. Wat is de veiligste plek voor je fiets?

9. Waar is de leraar? De leraar is wel op school, maar niet in het lokaal. Wat doe je?

10. De leraar kan onverwacht morgen je eerste les niet geven. Hoe kom je dat te weten?

11. Welke regels gelden er voor het brugklasfeest?

16.4 Onzichtbare voorwerpen gooien op een originele manier

Repetitiweek

De mentor zal vandaag vertellen wat een repetitiweek precies inhoudt. Wanneer je een repetitiweek goed voorbereidt en een goede planning maakt, is het niet nodig je er zenuwachtig voor te maken. Bij een goede voorbereiding weet je tijdig het antwoord op de volgende vragen:

1. Wat is precies de stof die ik moet leren?
2. Hoeveel tijd kost mij dat? Het hangt ervan af of je het een moeilijk of een makkelijk vak vindt.
3. Hoe vaak moet ik de stof in zijn geheel geleerd hebben? Regel is: voor een makkelijk vak 2 keer en voor een moeilijk vak minstens 3 keer.
4. Wat doe ik precies de eerste keer, tweede keer etc.? Bijvoorbeeld: eerste keer alles lezen, tweede keer alles leren etc.

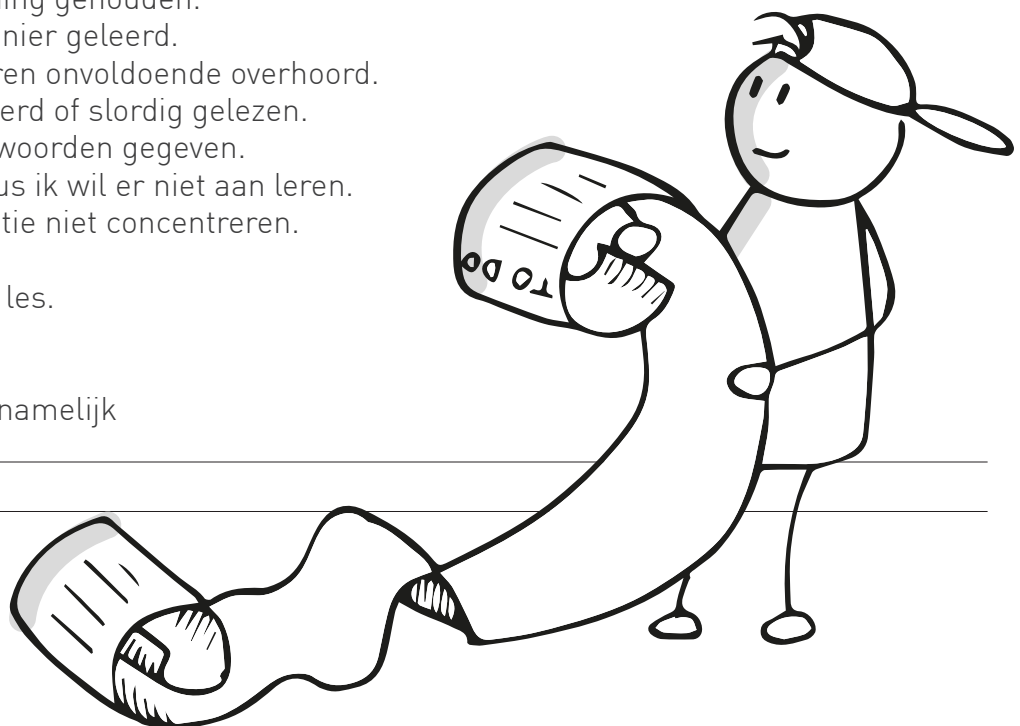
Het is handig om een duidelijk overzicht te maken, waarin je de voorbereidingen nauwkeurig plant. Een goed overzicht kan paniekvoetbal tijdens de repetitiweek voorkomen. De studieplanner is een uitvoerige planning over de gehele periode van voorbereiden en repetities maken.

17.1 De studieplanner

Het is helemaal niet erg als je hulp vraagt bij het invullen van deze studieplanner. De ingevulde studieplanner geef je aan de mentor. Hij zal vertellen wanneer de laatste kans voor een gesprek daarover is. (Eventueel kan dit ook tijdens de Minkemales)

17.2 Evaluatie van de repetitiweek

1. Ik heb mijn huiswerk niet bijgehouden.
2. Ik heb geen vragen/opdrachten in mijn werkboek gemaakt.
3. Ik heb mijn antwoorden in mijn werkboek niet nagekeken.
4. Ik wist niet precies wat ik moest kennen voor de repetitie.
5. Ik heb onvoldoende tijd genomen om de toets te leren.
6. Ik heb me niet aan de planning gehouden.
7. Ik heb op een verkeerde manier geleerd.
8. Ik heb mijzelf tijdens het leren onvoldoende overhoord.
9. Ik heb de toetsvragen verkeerd of slordig gelezen.
10. Ik heb onnauwkeurige antwoorden gegeven.
11. Ik vind het vak niet leuk, dus ik wil er niet aan leren.
12. Ik kon me tijdens de repetitie niet concentreren.
13. Ik heb veel lessen gemist.
14. Ik heb slecht opgelet in de les.
15. Ik heb teveel hobby's.
16. Ik heb privéproblemen.
17. Er is een andere oorzaak, namelijk

VOOR WELKE REPETITIES BEHAALDE JE TEGENVALLENDE RESULTATEN?

VAK	NUMMERS VAN OORZAKEN (zie vorige pagina)

WAT GA JE NU IN DE TOEKOMST ANDERS AANPAKKEN...

1. wat het leren van een repetitie betreft?

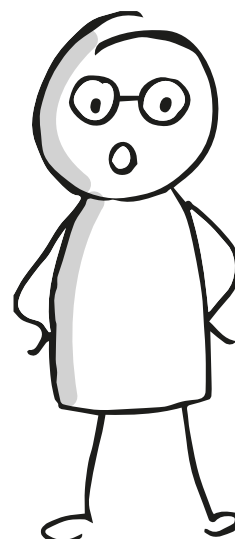
2. wat het voorbereiden van de volgende repetitiweek betreft?

HOOFDSTUK 18

Kom uit je hoek

Deze les is weer eens anders dan de gewone lessen. Luister goed naar de instructies van de mentor en kom voor je eigen mening uit.

GEEF JE MENING!

Concentratie

19.1 Oog- en oorkleppen

Het is soms moeilijk om je aandacht bij je werk te houden. Het lijkt er soms op of alles en iedereen het erop gemunt hebben jou af te leiden. Heb je er wel eens aan gedacht dat jij jezelf misschien nog het meest afleidt van je werk? In deze les bespreken we de verschillende soorten afleiders en wat je ertegen kunt doen.

OPDRACHTEN:

1. Stel je de volgende situatie voor. Een leraar leest iets voor uit een boek. Een leerling in de klas is niet zo geconcentreerd. Hoe is aan de houding van deze leerling te zien, dat hij ongeconcentreerd is?

2. Stel je de volgende situatie voor. Een leraar leest iets voor uit een boek. Een leerling uit de klas is zeer geconcentreerd. Hoe is aan de houding van deze leerling te zien, dat hij zeer geconcentreerd is?

3. Wanneer is het, thuis of op school, moeilijk om je te concentreren?

4. Hoe zou het komen dat je dan zo gemakkelijk wordt afgeleid?

5. Wanneer vind je het helemaal niet moeilijk om je te concentreren?

6. Hoe zou het komen dat je je dan niet laat afleiden?

7. Maak eens samen met de klas een lijstje van 'afleiders'. Verdeel die in afleiders van buitenaf en afleiders vanuit jezelf.

AFLEIDERS VAN BUITENAF

AFLEIDERS VAN JEZELF

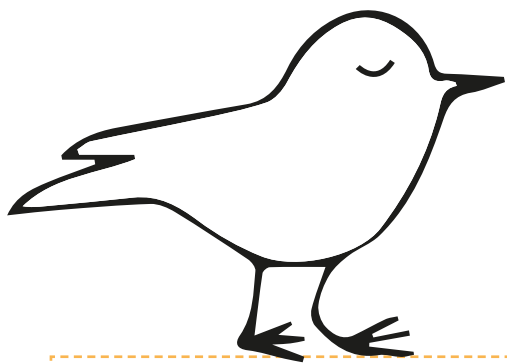
Zorg ervoor dat alle afleiders die je uit kunt schakelen ook worden uitgeschakeld:

- zorg voor een leeg bureau
- zorg dat je niet door andere mensen of door hun geluid wordt afgeleid (voor zover het mogelijk is).

De heimachine buiten kun je niet uitzetten en de leraar die tijdens het proefwerk met zijn voet zit te wiebelen is ook niet altijd aanspreekbaar. Steek je vingers in je oren en houd je handen als oogkleppen naast je ogen of... doe het alleen maar in gedachten. Vaak is het voldoende om te denken: 'Ik hoor het niet, ik zie het niet, ik houd mijn aandacht bij mijn werk'.

Je hebt vast wel eens gehad dat je naar een spannende serie zat te kijken en dat je moeder je drie keer iets moest vragen voordat je reageerde. Geluiden van buiten kun je buitensluiten als je je werkelijk wilt concentreren. Je besluit gewoon dat je je er niet door laat afleiden.

8. Maak hieronder een lijstje met jouw afleiders van buiten en zet erachter wat je ertegen kunt doen: (Wat staat bijvoorbeeld op jouw bureau? Welk lawaai is er bij jou in de buurt?)

AFLEIDERS VAN BUITEN

MAATREGEL

19.2 Afleidende gedachten

De meeste afleiders komen niet van buiten maar van binnen. Je zit aan je huiswerk en je denkt aan....allemaal belangrijke dingen, alleen.... ze leiden je af. Wees je ervan bewust dat je gedachten afdwalen, zet die gedachten 'tussen haakjes' en bedenk dat je daarvoor nog tijd genoeg hebt als je huiswerk af is.

Een handige tip voor als je toch steeds aan hetzelfde moet denken: schrijf het onderwerp op een blaadje papier of op een kaartje en leg het omgekeerd op de hoek van je bureau. Als je klaar bent met je huiswerk kun je het weer omdraaien.

Een goede tijdsplanning zorgt er ook voor dat je minder aan andere dingen zult denken: tv kijken, je vriendin bellen, je hebt het allemaal in je planning opgenomen.

Wanneer word jij door afleiders van binnenuit afgeleid? Wat voor gedachten zijn dat dan meestal?

19.3 Kun jij tot dertig tellen?

19.4 Concentratie bij zelfwerkzaamheid in de klas

De mentor/mentrix geeft nu een opdracht waar je tien minuten mee bezig bent. Tijdens deze tien minuten mag er absoluut niet worden gepraat.

a. Was het voor jou mogelijk je concentratie gedurende tien minuten vast te houden?

b. Waarom was het niet mogelijk je concentratie vast te houden?

c. Wat kan je in de toekomst doen om de concentratie langer vast te houden?

19.5 Concentratie tijdens groepswork

De mentor/mentrix geeft nu een opdracht voor groepswork (groepjes van twee personen). Dit groepswork duurt tien minuten. Tijdens deze tien minuten mag er in de groepjes alleen over de opdracht worden gepraat.

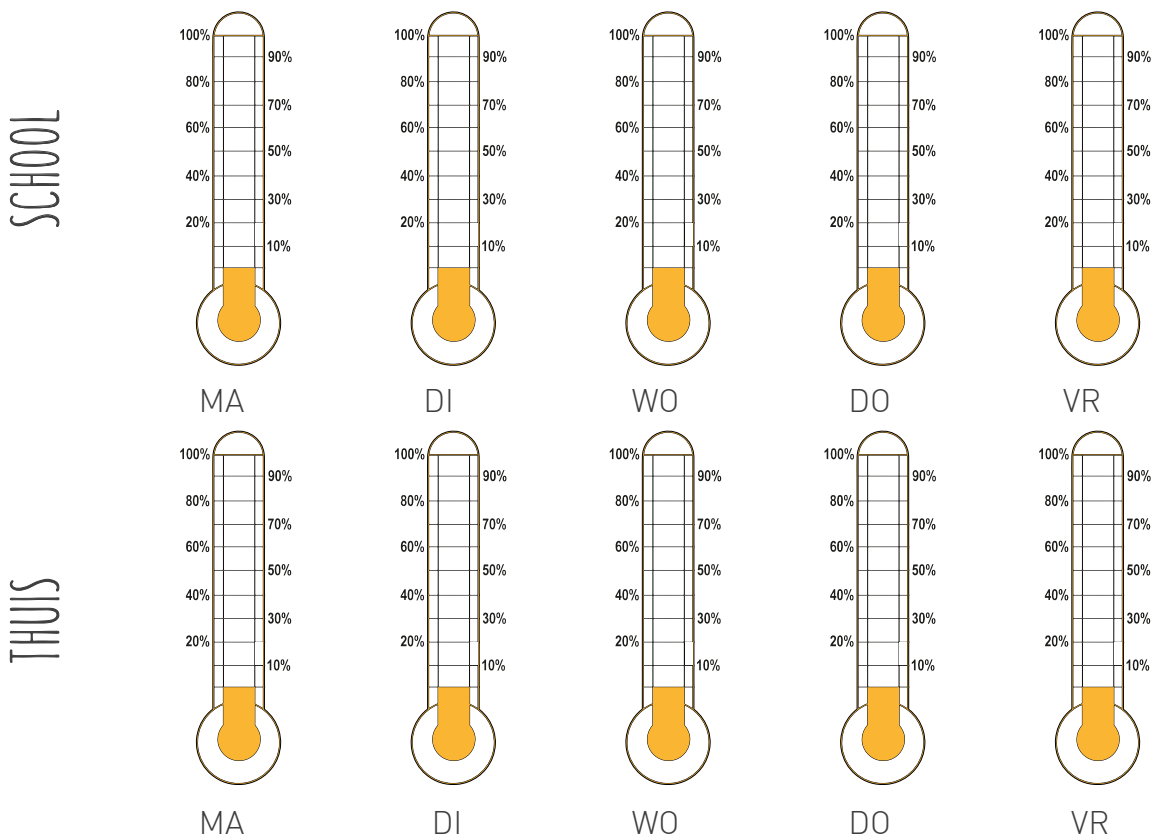
a. Was het voor jou mogelijk je concentratie gedurende tien minuten vast te houden?

b. Waarom was het niet mogelijk je concentratie vast te houden?

c. Wat kan je in de toekomst doen om de concentratie langer vast te houden?

19.6 Huiswerkopdracht

Hieronder staan tien aandachtsmeters. De bovenste rij is voor op school, de onderste rij is voor thuis. Iedere dag geef je jezelf een cijfer voor je concentratie op die dag. Kleur dat in op de meters.

Van welke afleiders heb je afgelopen week het meest last gehad?

Welke maatregelen heb je daartegen genomen?

Mag ik zelf kiezen?

20.1 Kiezen, een dagelijkse bezigheid.

Als je aan iemand vraagt of hij vaak een keuze moet maken, dan moet je je niet verbazen als het antwoord is: 'Nee, dat valt wel mee.'
Iedereen is bijna de hele dag bezig keuzes te maken.

Welke keuzes heb jij vandaag al gemaakt?

1

2

3

Het komt veel voor dat een ander keuzes voor jou maakt. Schrijf daarvan drie voorbeelden op.

1

2

3

20.2 Een muggensteek

Op een warme avond zat Peter nog alleen in de huiskamer. Iedereen was al gaan slapen. Hij wilde eerst nog naar zijn favoriete tv-serie kijken. Zijn ouders vonden dat eerst niet zo'n goed idee, maar stemden erin toe toen Peter beloofde de hoofdtelefoon te gebruiken.

Hij ging geheel op in het verhaal en genoot van de serie. Totdat een mug hinderlijk om zijn hoofd begon te zoemen. Hij zwaaide enkele keren heftig met zijn hand om de plaaggeest te verdrijven. Maar die wist niet van ophouden. Telkens opnieuw zette de mug de aanval in en had het vooral gemunt op zijn neus. Het werd Peter te veel. Hij kwam z'n stoel uit en nam een bekend wapen voor dergelijke situaties in de hand: de krant! Hij achtervolgde de hoogzoemende mug door de kamer en sloeg links en rechts om zich heen. De mug streek even neer op een vaas met bloemen, die vlak naast de tv stond. Dat was de kans, die Peter zich niet mocht laten ontgaan. Hij haalde stevig uit en sloeg zo hard hij kon de vaas aan diggelen. Op het laatste moment had hij namelijk zijn evenwicht verloren. De bloemen én stukken glas vlogen in het rond.

Peter voelde een stekende pijn in zijn hand. Bloed drupte op de grond. Hij had een flinke snee in zijn hand. Het gerinkel van glas had de hele familie wakker gemaakt. Moeder schrok hevig en vroeg wat er gebeurd was. Zij nam zijn hand vast en zei dat die beslist gehecht moest worden. 'Ik bel de dokter of we mogen komen', zei vader. Peter sputterde nog even, dacht dat een verbandje wel voldoende zou zijn. Maar toen hij nog eens naar de stroom bloed keek, was hij overtuigd. Drie minuten later was hij met zijn moeder onderweg naar de dokter en waren de anderen bezig de rommel op te ruimen. Van de mug is niets meer vernomen.

Peter heeft in dit verhaal een aantal keuzes gedaan. Lees eerste de volgende vier vragen en schrijf daarna het antwoord op.

1. Welke keuzes maakte hij voor zichzelf?

2. Welke keuzes heeft hij voor anderen gemaakt?

3. Welke ondoordachte keuzes maakte Peter?

4. Welke keuze maakten anderen voor hem?

20.3 De gevolgen

Het maken van keuzes kan kleine of grote gevolgen hebben. Soms kun je op gemaakte keuzes terugkomen, maar soms is dat heel moeilijk. Goed kiezen betekent dat je direct probeert te bedenken wat de gevolgen van je keuzes kunnen zijn. Je bent dan bezig verantwoord te kiezen. Maak de volgende zinnen af. Bedenk daarna bij iedere keuze een positief en een negatief gevolg.

1. KIEZEN MET KLEINE GEVOLGEN

Vul de zinnen aan met een gevolg van de keuze die gemaakt is.

Ik had gisteren geen zin om de mondelinge overhoring geschiedenis te leren en ...

Positief gevolg: _____

Negatief gevolg: _____

Als ik vanmorgen mijn regenpak had meegenomen, dan ...

Positief gevolg: _____

Negatief gevolg: _____

2. KIEZEN MET GROTERE GEVOLGEN

Schrijf achter elke keuze een of meerdere gevolgen op.

Ik was de enige die doorzeurde een hond te nemen.

Positief gevolg: _____

Negatief gevolg: _____

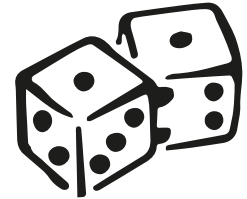
Ik wilde graag wat meer zakgeld. Ik besloot folders rond te brengen.

Positief gevolg: _____

Negatief gevolg: _____

20.4 Beslist het lot of ik?

Het is moeilijk om te voorspellen hoe de toekomst eruit ziet. Je zult zelf belangrijke keuzes hebben gemaakt, maar anderen kunnen daarin ook een rol hebben gespeeld. In het volgende spel mag jij soms zelf kiezen en soms bepaalt het lot (de dobbelsteen) jouw keuze. Als het lot jouw toekomst bepaalt, dan mag je erbij schrijven wat je liever gewenst had.

1. Dobbelsteen

Na de brugklas ging ik naar het:

- ☐ 1,2 vmbo
- ☐ 3,4 havo
- ☐ 5,6 vwo

Mijn voorkeur: _____

2. Dobbelsteen

Tijdens mijn studie in het middelbaar onderwijs bleek ik veel talent te hebben voor:

☐ toneel	☐ techniek
☐ biologie	☐ moderne vreemde talen
☐ accountant	☐ sociaal werk

Mijn voorkeur: _____

3. Kies zelf

Na de middelbare school ben ik verder gaan leren voor:

4. Dobbelsteen

Ik ben nu 32 jaar en

- ☐ ik heb geen partner
- ☐ ik ben werkloos
- ☐ ik heb een leuke relatie
- ☐ ik heb een partner en 2 kinderen
- ☐ ik woon nog bij mijn moeder
- ☐ ik doe de huishouding en mijn partner verdient het gezinsinkomen.

Mijn voorkeur: _____

5. Kieszelf

Ondanks of dankzij mijn studie heb ik het volgende beroep gekozen

☐ winkelier	☐ kweker
☐ tv-medewerker	☐ verpleger
☐ doktersassistent	☐ econoom
☐ bedrijfsleider	☐ installateur
☐ informaticadeskundige	☐ wegenbouwer
☐ reisleider	☐ _____

20.5 Ik vind dat vak gewoon leuk!

Twee brugklassers fietsen samen naar huis:

- 'We hebben weer veel huiswerk voor wiskunde. Ik weet niet of ik daar tijd voor heb.'
- 'Wat dacht je van Frans! Ik had twee regels nodig om alles in mijn agenda te schrijven.'
- 'Ja, je hebt gelijk. Ik begin als ik thuis kom meteen met Frans.'
- 'En ik weet wel waarom jij met dat vak begint. Jij vindt die Franse lerares leuk.'
- 'Dat heeft er niks mee te maken. Wat zijn eigenlijk jouw lievelingsvakken?'

20.6 Zo ging dat gesprek nog even door

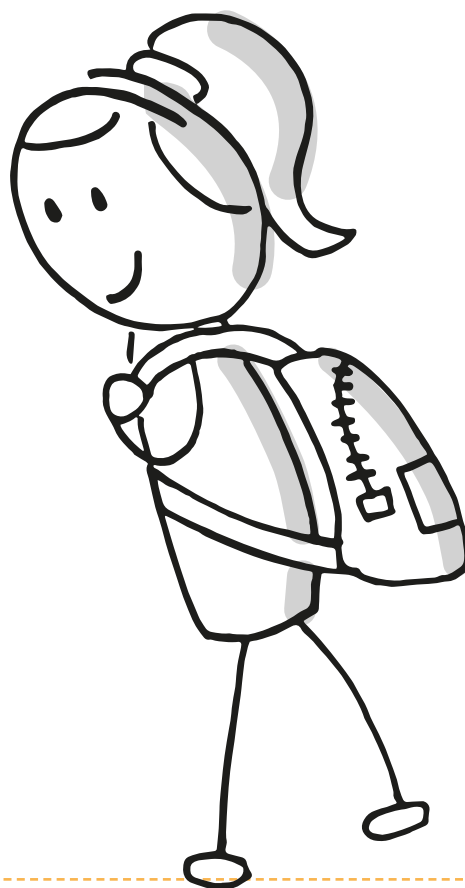
Het spreekt voor zich dat jij het ene vak plezieriger vindt dan het andere. Dat kan te maken hebben met de leraar of lerares, maar ook met de sfeer in de klas en je interesses.

Probeer een voorstelling te maken van de inhoud van de vakken en vergeet welke leraar of lerares dat vak geeft. Zet een cirkel om het getal dat voor jou geldt.

Het is je mening over de vakken op dit moment. Misschien is het volgend jaar weer anders.

	matig	wel aardig	heel leuk
Ne	1	2	3
Fa	1	2	3
En	1	2	3
gs	1	2	3
ak	1	2	3
wi	1	2	3
bi	1	2	3
w&t	1	2	3
lo	1	2	3
mu	1	2	3
te	1	2	3

totaal

CONCLUSIE

- Als je totaal minder dan 15 punten is, heb je waarschijnlijk een rekenprobleem. Doe het eens over.
- Tussen 15 en 22: Hollands weer. Veel zon en wisselend bewolkt.
- Als je meer dan 22 punten hebt, ga jij vast fluitend naar school.

20.7 'Ik vind het maar matig'

Kijk nog eens terug naar het schema dat je bij 20.6 hebt ingevuld. Bij welke vakken heb je matig omcirkeld? Noem er twee en probeer te vertellen waarom je die vakken matig vindt. Het zou goed zijn, als je ook probeert te zeggen hoe je anders tegen dit vak kan gaan aankijken.

Ik heb matig ingevuld bij het vak: _____

omdat, _____

Wat ik anders zou kunnen doen: _____

Ik heb matig ingevuld bij het vak: _____

omdat, _____

Wat ik anders zou kunnen doen: _____

20.8 De vakken top 5

Bij welke vakken hebben jij bij opdracht 20.6 het cijfer 3 omcirkeld? Noem maximaal 5 vakken, want we willen het niet te dol maken.

Waarom vind jij die vakken leuk?

Je zit 40 weken op school. Op jouw weekrooster staan, inclusief begeleidingsles, 21 lessen. Elke dag heb je twee pauzes van samen ongeveer drie kwartier. Je bent ruim op tijd aanwezig en je blijft na schooltijd nog even 'hangen'. Dan breng je dus per jaar ongeveer 1200 uren door op school. Dat is heel wat. Gelukkig blijft er ook nog vrije tijd over.

Wat vind jij leuk om in je vrije tijd te doen? Je mag drie activiteiten noemen.

Kijk eens opnieuw naar je vakken top 5 en naar de besteding van je vrije tijd. Valt je daarbij iets op? Bespreek dit met je klasgenoot.

Opvallend is:

Pesten via social media

21.1 Inleiding

Door de opkomst van internet en de mobiele telefonie hebben pesters nieuwe middelen in handen gekregen om slachtoffers het leven zuur te maken. Digitaal stalken, het ongevraagd benaderen en belagen van andere mensen groeit sterk. Dat blijkt uit een onderzoek van het Amerikaanse Wired Safety, een organisatie die zich inzet voor 'veilig internet'. Niet alleen in de Verenigde Staten is er een groei van het aantal digitale stalkers te constateren. Ook Nederland kan er wat van, en uit onderzoek is gebleken dat steeds meer kinderen het slachtoffer worden van treiterijen en pesterijen via internet of mobiele telefoontjes.

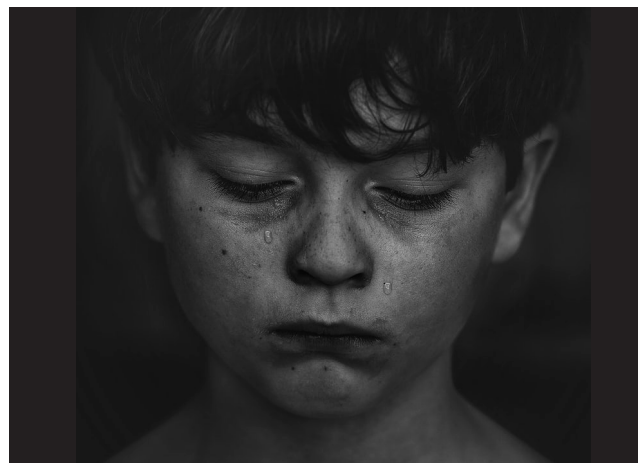
Uit een onderzoek door de Stichting 'De Kinderconsument' bleek, dat een kwart van de ondervraagde kinderen wel eens last heeft van pesten via internet of sms. 19% van hen pest zelf wel eens op deze manier en 13% kent een ander kind dat zo wordt gepest. Volgens de Vereniging Openbaar Onderwijs en het Algemeen Pedagogisch Studiecentrum is elektronisch pesten grover en belastender dan gewoon pesten. Waarom is het erger? Het pesten via internet is vaak niet meer één op één. Als je een website maakt waarop je vervelende dingen over een klasgenoot publiceert, is het niet alleen maar een zaak van de pester en het slachtoffer, maar betrek je er ook de buitenwereld in. Iedereen over de hele wereld kan die site bekijken.

Ook vanwege de anonimiteit komt elektronisch pesten hard aan bij het slachtoffer. Het vergroot de onzekerheid van de gepeste persoon. Het is namelijk extra bedreigend als je anoniem wordt gepest, je hele leefomgeving is een mogelijk gevaar geworden. Wie kun je nog vertrouwen?

Anonimiteit doet iets heel raars met mensen. Ze gaan opeens veel sneller over de schreef. Bovendien kunnen kinderen zich niet verweren tegen anonieme afzenders. Ze kunnen geen grote mond teruggeven.

Wat het extra gemeen maakt is dat pesterige e-mails ook nog eens de geborgenheid van de huiselijke omgeving binnendringen. Vroeger bleef pesten beperkt tot het schoolplein of de openbare ruimte. Door internet kan een kind zich nergens meer veilig voelen.

De gevolgen voor het slachtoffer zijn aanzienlijk en uiten zich op allerlei manieren: slecht slapen, concentratieproblemen, weinig eten, angsten, noem maar op. Zelfs op volwassen leeftijd kunnen slachtoffers nog hinder ondervinden van de gevolgen.

Wat vind je van het pesten via social media?

Heb je in je omgeving wel eens iets gemerkt van dit soort pesterijen?

VOORBEELDEN

A Het volgende verhaal is opgetekend door de journaliste Yolanda Edens: 'Het meisje was volledig overstuur en kon amper uit haar woorden komen. Ik begreep alleen dat ze zo snel mogelijk naar het ziekenhuis moest omdat haar moeder zou zijn overleden.' Er werd een docent uit de klas gehaald om het meisje te begeleiden naar het ziekenhuis. Je laat een kind van veertien dat zo overstuur is niet alleen. Er werd nog even naar huis gebeld omdat we het wel vreemd vonden dat het meisje was gebeld en niet, zoals in deze gevallen toch aannemelijker zou zijn, opgehaald door een familielid. De telefoon werd niet opgenomen, wat ook wel logisch was, want iedereen was natuurlijk op weg naar of reeds aanwezig in het ziekenhuis.

Ik regelde dat de lessen van de docent werden overgenomen en hij vertrok met het trillende meisje. Tijdens de eerst pauze werden collega's op de hoogte gesteld, zodat zij rekening konden houden met emotionele opvang. Op vragen als: 'Was haar moeder ziek?' of 'Heeft zij een ongeluk gehad?' kon ik helaas geen antwoord geven omdat ik het ook niet wist.

Het was ruim na de middagpauze toen de docent terugkeerde. Ziedend. Woedend. Er was namelijk helemaal geen sprake van een overleden moeder. Na een zoektocht door het ziekenhuis, die niets opleverde, en alleen maar tijd kostte van het meelevende verplegend personeel, werd moeder uiteindelijk gevonden. Springlevend en nietsvermoedend op weg naar een klant voor het bedrijf waar ze werkte. Ze schrok zich (gelukkig niet letterlijk) een ongeluk toen zij het verhaal hoorde.

In eerste instantie was er verwarring. Betrof het dan misschien een familielid met dezelfde achternaam? Maar gelukkig was de hele familie gezond en levend. De docent begeleidde het meisje naar huis waar vader en moeder inmiddels waren gearriveerd. Na wat tot rust te zijn gekomen, kon ze eindelijk het sms'je laten zien dat ze had ontvangen waarop het vreselijke bericht stond. Voor het sms-je bleek achteraf een klasgenoot van het meisje verantwoordelijk te zijn, omdat hij zin had in een goede grap.'

B Pesten kreeg veel publiciteit door de pestsite lkmagouniet.nl. Hiermee konden bezoekers anonieme pestberichten sturen door middel van reeds gemaakt zinnen. Een sprekend voorbeeld: 'Ik steek je in brand. afzender: je ergste nachtmerrie.' Een 12-jarig meisje werd hiermee zo ernstig gepest, dat de provider besloot de site uit de lucht te halen.

Dat gebeurde overigens pas nadat de kwestie de televisie had gehaald.

Waarom gaan kinderen over tot dit soort pesterijen?

Hebben pesters ook een probleem? Verklaar je antwoord.

21.2 Oplossingen

A De pesters kunnen gemakkelijk anoniem blijven. Daarom is het vaak niet mogelijk de dader te achterhalen, en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan door niet te reageren op haat-mailtjes of andere ongewenste e-mail. Je moet dan de mailtjes van hetzelfde adres verwijderen zonder ze te openen. Als men geen reactie meer krijgt, gaat de lol er snel af.

B Een persoonlijke pest-mail kan worden gerapporteerd aan de e-mailaccountbieder van de afzender (het gedeelte van het e-mailadres na het @-teken). Zo kan men het bedrijf vragen de persoon in kwestie ervan te weerhouden het nogmaals te doen. Uiteindelijk kan men contact opnemen met de politie. De e-mail moet dan worden uitgeprint als bewijsmateriaal.

C Sommige e-mailprogramma's, waaronder Outlook, hebben de mogelijkheid om berichten te blokkeren. In de praktijk komt het erop neer, dat berichten die afkomstig zijn van een bepaald adres, automatisch naar de prullenbak worden verwezen. Ook kan een spamfilter worden geïnstalleerd waardoor de pest-mail als spam wordt behandeld.

D Op school kun je e-mails versturen zonder dat iemand weet wie de afzender is. Of het bericht wordt verzonden met een valse naam van de afzender. Wel is te achterhalen vanaf welke computer het bericht is verzonden, zodat kan worden nagegaan welke klas op dat moment achter de computer zat.

De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. Opvallend van deze wijze van pesten is dat het taalgebruik veel harder is dan het directe pesten. Dat kan door de anonimiteit waarin het plaatsvindt.

E Sommige mobiele telefoons hebben de mogelijkheid bepaalde nummers te blokkeren. dit werkt alleen als vanaf een andere telefoon met nummervermelding het bericht wordt verzonden waarmee de dader zich blootgeeft. Wanneer hij of zij echter de telefoon van iemand anders gebruikt, is weliswaar de telefoon, maar niet de dader te achterhalen. Er is dan weer sprake van anonimiteit. Het nummer kan vervolgens wel worden geblokkeerd. Wanneer andere methoden niet helpen kan uiteindelijk alleen de sms-functie worden uitgeschakeld. In het ergste geval moet een nieuw nummer worden aangevraagd, waarbij het te overwegen is een geheim nummer te gebruiken.

F In Amsterdam worden veel mobiele telefoons gestolen. Als een handtas wordt geroofd, zit er meestal wel een telefoon in. De telefoons worden door de ouders zelf gebruikt of verkocht. De Amsterdamse politie heeft een probaat middel gevonden tegen deze diefstal en heling. Via de computer laten zij om de paar minuten een sms versturen waarin staat: 'Deze telefoon is gestolen. Lever hem in de politie'. Op deze wijze maakt de politie het gebruik van gestolen telefoons bijna onmogelijk. Bovendien heeft de gebruiker wat uit te leggen aan zijn omgeving als bij herhaling een dergelijk bericht op het scherm verschijnt.

Wat vind je van de bovenstaande oplossingen?

Zijn er nog andere oplossingen mogelijk?

Wat kan een school doen aan pesterijen via social media?

Samenwerken

22.1 Samenwerken in groepjes

Samenwerken is een vaardigheid, die op school veel voorkomt, denk maar eens aan groepswork bij de verschillende vakken. Ook kan samenwerken belangrijk zijn bij het maken van grote opdrachten en werkstukjes. In de loop van het schooljaar vinden in de brugklas een aantal projecten plaats, waarbij verschillende vakken betrokken zijn. Voor deze projecten is veel samenwerking in groepen vereist. Het eerste project gaat binnenkort van start. Het is een project van Frans en heeft als onderwerp de stripboeken van Asterix en Obelix, die zich in Frankrijk (Gallië) in de tijd van de Romeinen afspelen. Bij dit onderwerp komen vooral aan bod de vaardigheid "Het opzoeken van informatie", die is behandeld in de mediatheekles, en "Samenwerken". Omdat samenwerken een belangrijke vaardigheid is en aan bod komt bij het eerste project, wordt hieraan aandacht besteed tijdens de Minkemalessen.

22.2 Wat is samenwerken?

1. De klas wordt in groepjes van vier gedeeld.
2. De vier groepsleden krijgen stiften van verschillende kleur.
3. Ook krijgt de groep een groot vel papier.
4. Op deze flap zet elk groepslid met zijn kleurstift rechtsonder zijn naam neer, zodat gezien kan worden wie wat straks heeft geschreven op de flap.
5. In het midden van het vel wordt met de zwarte viltstift een rechthoek getekend. In deze rechthoek komt het woord samenwerken te staan.
6. De groepsleden zetten om de beurt in ovalen de begrippen op die bij samenwerken horen. (Ieder groepslid noteert dus één begrip). Er ontstaat nu een woordweb.
7. Vervolgens kan iedereen op elkaar reageren en begrippen toevoegen. Op deze manier ontstaat een uitgebreid woordweb rondom het begrip samenwerken.
8. De flappen worden voor in de klas opgehangen en in de klas besproken.

Welke begrippen horen zeker bij samenwerken?

22.3 Checklist samenwerken

Om precies te weten hoe je goed met elkaar werkt, is er een checklist, waarin precies staat welke stapjes tot een goede samenwerking binnen de groep leiden. Op de volgende pagina is de checklist te zien.

AANDACHTSPUNTEN	HOE PAK JE DAT AAN?
1. Taakverdeling	
2. Overleg	
3. Sociaal	
4. Meningsverschil	
5. Reflecteren	

Helaas is de checklist nog niet geheel ingevuld. Wel zijn de verschillende aandachtspunten vermeld. Dat zijn dus de zaken waaraan tijdens het samenwerken aandacht besteed wordt. Over de punten taakverdeling, overleg en meningsverschil zal geen verwarring ontstaan, maar wat betekent sociaal?

En wat betekent reflecteren?

In de rechterkolom vullen jullie in wat je kunt doen bij een bepaald aandachtspunt om de samenwerking binnen de groep zo goed mogelijk te laten zijn. Elk groepslid schrijft op zijn papier in de rechterkolom de zaken, die in de groep naar voren komen. Straks zal een groepslid het woord voeren, wanneer de checklist in de klas wordt besproken. Voor het kladwerk vul je het bovenstaande schema in. Straks bij de bespreking van de checklist wordt het schema (netversie) op de volgende pagina ingevuld.

AANDACHTSPUNTEN	HOE PAK JE DAT AAN?
1. Taakverdeling	
2. Overleg	
3. Sociaal	
4. Meningsverschil	
5. Reflecteren	

IN DE KLAS

Het lukt me om in de klas goed op te letten als de docent uitleg geeft.

Als we aan het werk gaan kan ik vlot mijn spullen pakken en aan het werk gaan.

Tijdens het zelfstandig werken lukt het me om geconcentreerd aan het werk te blijven.

HUISWERK MAKEN

Ik hou elke dag mijn huiswerk bij. (ik stel het werk dus niet uit)

Hierbij gebruik ik mijn agenda.

Ik werk er hard voor om goede cijfers te halen.

Ik ben meer dan een uur met mijn huiswerk bezig.

Als ik iets niet begrijp dan vraag ik het aan mijn ouders.

Als ik het niet begrijp dan vraag ik het aan de docent.

Als we huiswerk nakijken dan verbeter ik mijn fouten of als ik dingen niet had ingevuld, dan schrijf ik die alsnog op in een andere kleur.

Ik weet hoe ik mijn huiswerktijd moet indelen.

Ik heb voldoende tijd om stof te herhalen.

Als ik genoeg tijd heb, dan werk ik vooruit.

Mijn ouders helpen mij met mijn huiswerk. Bijvoorbeeld door te overhoren.

nooit

zelden

soms

meestal

altijd

nooit

zelden

soms

meestal

altijd

HUISWERK MAKEN

Tijdens het maken van mijn huiswerk kan ik me goed concentreren.

Mijn werkboeken en schriften zien er netjes uit.

TOETSEN VOORBEREIDEN

Ik weet WAT ik moet leren voor de toets.

Ik weet HOE ik moet leren voor een toets.

Ik weet hoe lang ik nodig heb om te leren voor de toets.

TOETSEN MAKEN

Als ik een beurt krijg in de klas, dan ben ik bang dat ik het slecht zal doen.

Tijdens het maken van de toets kan ik rustig en geconcentreerd werken.

Ik scan / lees de toets eerst helemaal door.

Ik sla de moeilijke vragen eerst over en probeer ze later alsnog te maken.

OMGAAN MET RESULTATEN

Als ik een toets gemaakt heb, dan kan ik mijn cijfer wel ongeveer raden. Ik weet dus hoe ik de toets gemaakt heb, slecht, goed of "gewoon gemiddeld".

Als ik mijn toets en het cijfer terugkrijg en het valt tegen, dan probeer ik te achterhalen wat er fout is gegaan.

nooit

zelden

soms

meestal

altijd

nooit

zelden

soms

meestal

altijd

nooit

zelden

soms

meestal

altijd

nooit

zelden

soms

meestal

altijd